

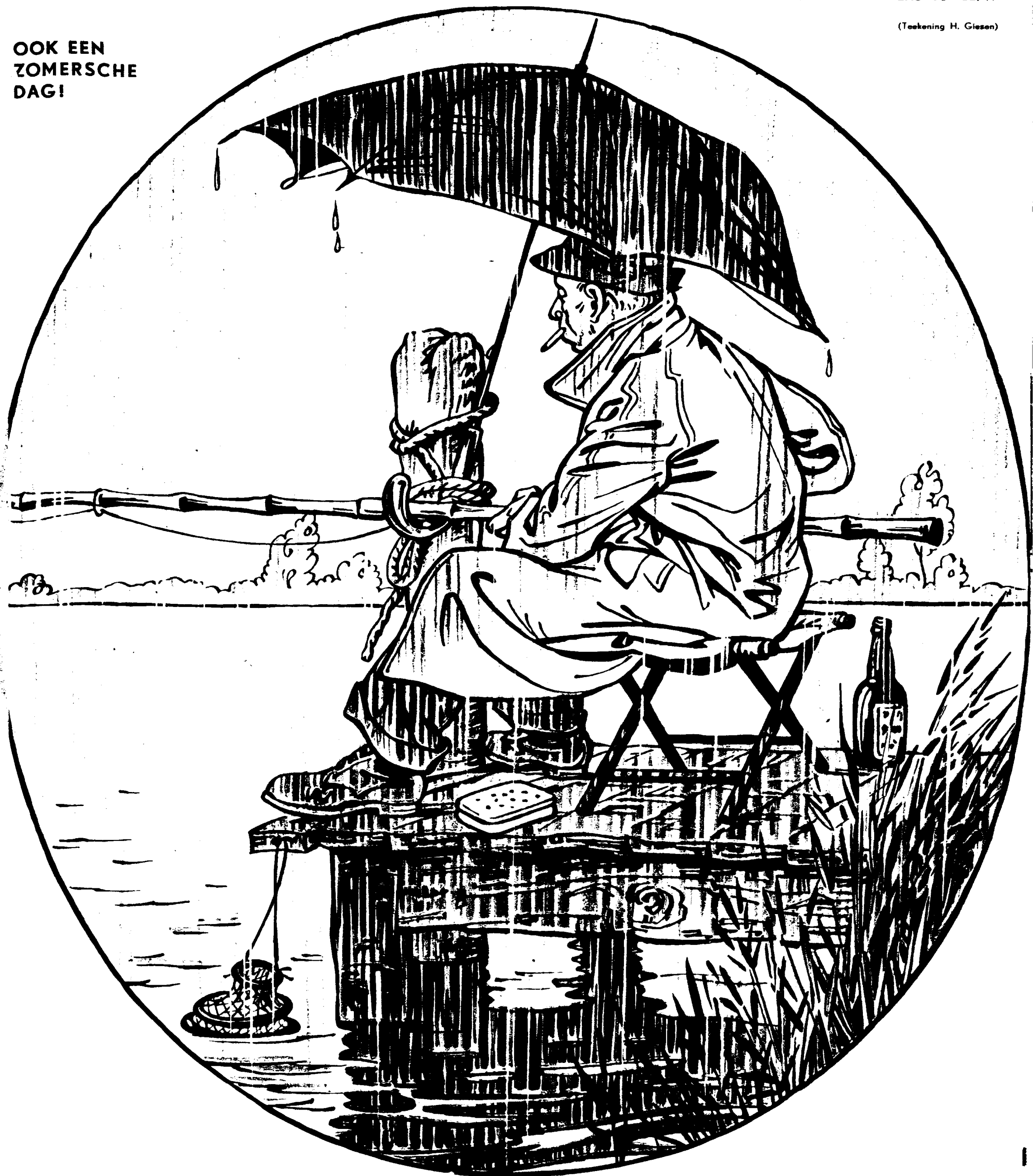
PANORAMA

28 AUGUSTUS 1941 – No. 35

LOSSE NUMMERS 16 CENT

(Teekening H. Giesen)

**OOK EEN
ZOMERSCHE
DAG!**

In dit nummer: Nederland bouwt in baksteen

NEDERLAND

BOUWT IN BAKSTEEN

**Een interessante expositie in het
Boymans-Museum te Rotterdam**

**Een uniek overzicht
dat wellicht niet meer
te zien zal zijn**

Het is wel merkwaardig, dat in het Stedelijk Museum te Amsterdam een overzicht wordt gegeven van „het interieur” vanaf 1800 tot heden en dat tegelijkertijd de groote zomertentoonstelling in het Museum Boymans gewijd is aan „het exterieur” in datzelfde tijdperk.

Maar niet alles wat gebouwd is sedert 1800 wordt hier tentoongesteld, doch alléén die bouwkunstige scheppingen, die gebouwd zijn in ons nationale bouw materiaal bij uitnemendheid: de baksteen.

Nederland bouwt in baksteen sinds onheuglijke tijden. De Karolingische kapel op het Valkhof te Nijmegen, de talrijke Groningsche en Friesche kerken uit de 13e eeuw zijn typische voorbeelden, niet alleen van de fraaie resultaten, die men met baksteen in bouwkunstigen zin wist te bereiken, maar tevens van de groote duurzaamheid van dit materiaal.

Door de eeuwen heen bouwt men in onze lage landen met baksteen. Het is een product van eigen bodem, het biedt groote variëteit in kleur en formaat, het past zich prachtig aan bij ons landschap en het eigent zich bijzonder als weerbestendig bouw materiaal in ons grillig klimaat.

De groote bloeiperioden van onze bouwkunst toonen tevens de voortreffelijke mogelijkheden van dit materiaal.

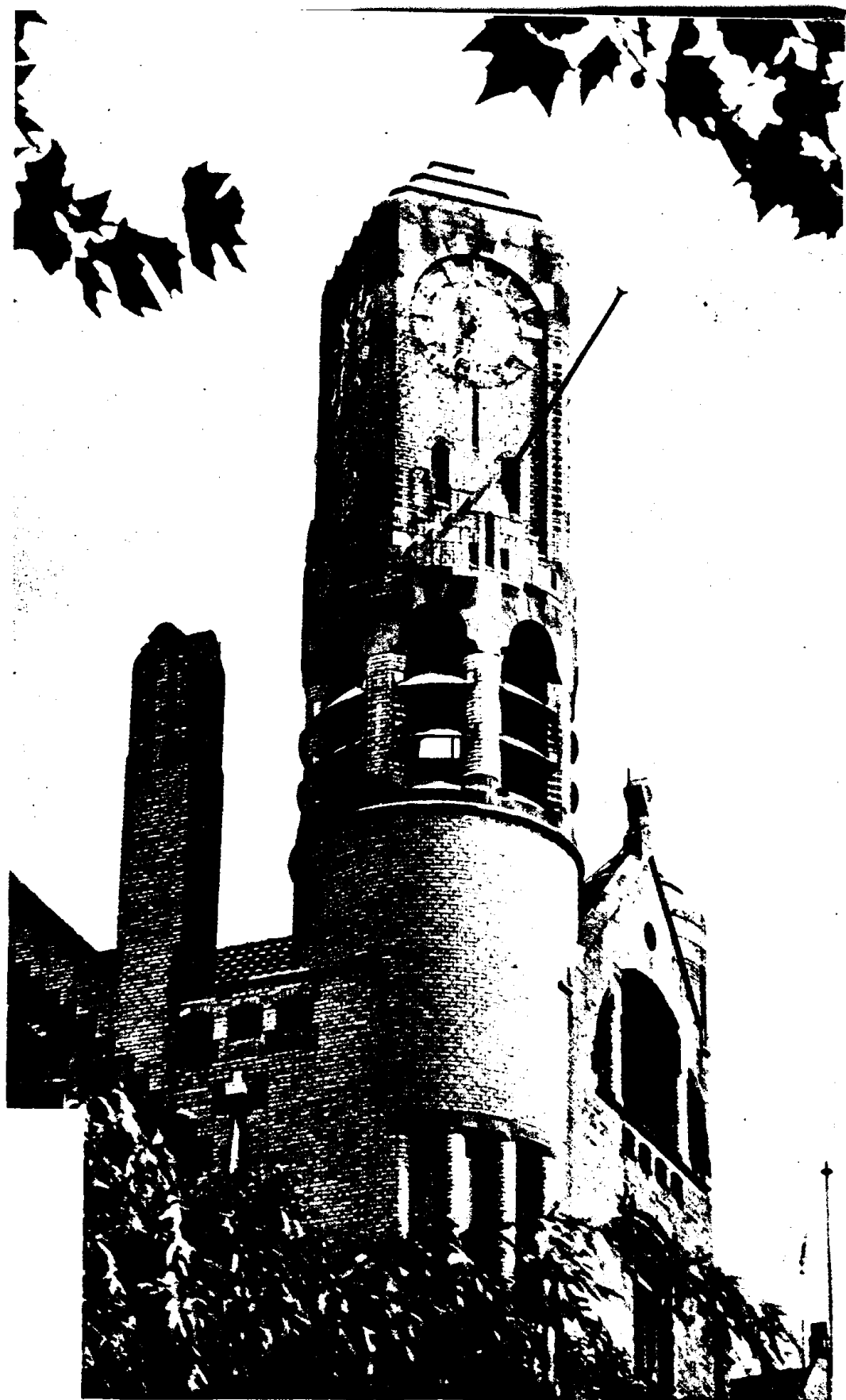
Doch niet altijd is de baksteen in aanzien geweest. In de 19e eeuw komt meer en meer in zwang het pleisteren van de gevels, dikwijls met de bedoeling een bouw in natuursteen te imiteeren. De tentoonstelling te Rotterdam bedoelt dan ook een beeld te geven van de herleving van den baksteenbouw en tevens te laten zien, dat ook in de veelgesmade 19e eeuw er nog talrijke goede voorbeelden zijn te vinden. Het zal voor velen een verrassing zijn de fraaie foto's te zien van bouwwerken uit het begin van de 19e eeuw, dikwijls vergeten of onbekend.

Een eereplaats is ingeruimd aan de architecten, die een krachtigen stoot gaven tot vernieuwing.

In de eerste plaats: dr. P. J. H. Cuypers, de bouwmeester van het

Molen bij Warmond. — Typisch voorbeeld van landelijke bouwkunst, waaraan ons land zoo rijk is. De beste bouwmeesters zijn onbekend.

A. J. Kropholler. — Raadhuis te Waalwijk. — Voorbeeld van een bouw wijze, welke sterk traditioneel is gericht. Hooge daken, zware muren met fraaie toepassing van natuursteen. De trapgevels wekken herinneringen aan vroegere voorbeelden.

W. Kromhout. — American-hotel, Amsterdam. — Kromhout's fantasie uit zich het rijkt in dit jeugdwerk, dat nog sterk staat onder den invloed van Berlage.

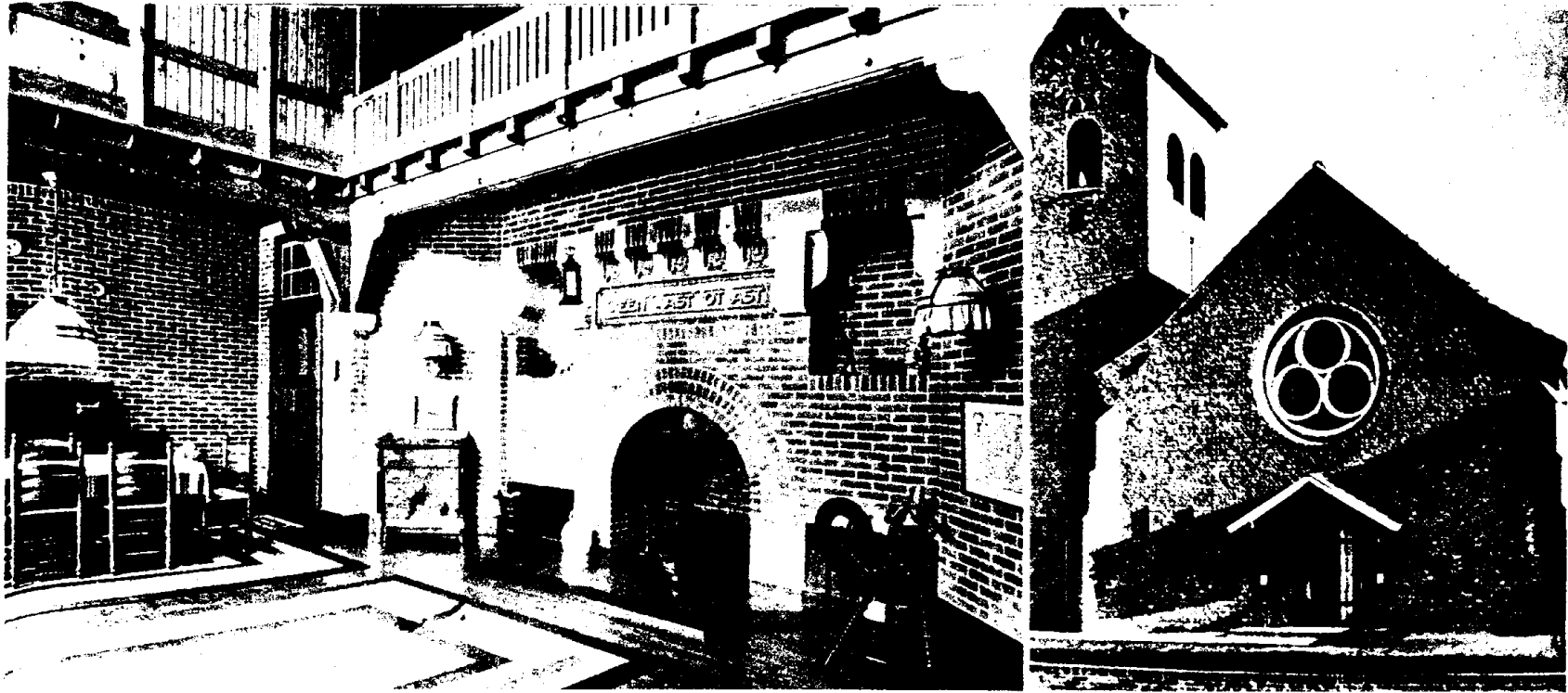
Rijksmuseum en van talrijke kerken, die de schoonheid van de baksteen weer liet herleven en o.a. den gewelfbouw in baksteen weer op ruime schaal toepaste en ook dit materiaal in interieurs ongepleisterd verwerkte. Dr. Cuypers is echter wat de architectonische vormgeving betreft nog gebonden aan voorbije perioden: renaissance en gothiek, motieven, die hij op zeer persoonlijke wijze verwerkt.

Eerst aan het begin van de twintigste eeuw toont H. P. Berlage in den bouw van de nieuwe Beurs te Amsterdam nieuwe mogelijkheden en van dezen bouwmeester, die de grondlegger kan worden genoemd van onze huidige bouwkunst, is op deze tentoonstelling veel en interessant werk te zien.

Ook van het werk van de bouwmeesters Kromhout, De Bazel en Hanrath, die ieder op hun wijze het werk van Berlage voortzetten, is een fraaie verzameling aanwezig. Het beeld van de zogenoemde Amsterdamsche school, dat zoo langen tijd onze bouwkunst heeft beheerscht, wordt in zijn ontwikkeling op interessante wijze belicht in werk van

Ir. P. A. Siebers. — Raadhuis Gilze-Rijen. — Bij dit raadhuis is naar buiten uit tot uitdrukking gebracht de scheiding van het representatieve en administratieve gedeelte. De bekroning van den toren is geïnspireerd op streekeigen vormen.

Dr. H. P. Berlage. Hal landhuis „de Schiphorg.” Toepassing van de baksteen in het interieur.

W. Verschoor. — Dorpskerk te Colmschate. — Eenvoudige hoofdvormen, doch zeer krachtig tot uitdrukking brengend doel en bestemming van het gebouw.

de architecten de Klerk, Kramer en v. d. Mey. Zoo kan men door de ruim twintig zalen wandelen vanaf 1800 tot onze dagen.

Het werk van de jongere generatie is aanwezig in 'n groote collectie unieke foto's, meerendeels speciaal voor deze tentoonstelling vervaardigd, welke een interessant beeld geeft van de zeer verschillende werkwijzen van talrijke bouwmeesters.

Tentoonstellingen van architectuur zijn betrekkelijk zeldzaam. In Rotterdam is in deze maanden een bijzondere aantrekkelijke verzameling voorbeelden bijeengebracht, die wellicht in dit verband nooit meer te zien zal zijn. Want behalve foto's en teekeningen van talrijke bouwwerken is de tentoonstelling verrijkt met een kostelijke collectie reisschetsen van de meest vooraanstaande bouwmeesters en voorts zijn uit verschillende musea schilderijen en teekeningen bijeengebracht van bouwwerken en stadsgezichten van negentiende-eeuwsche schilders.

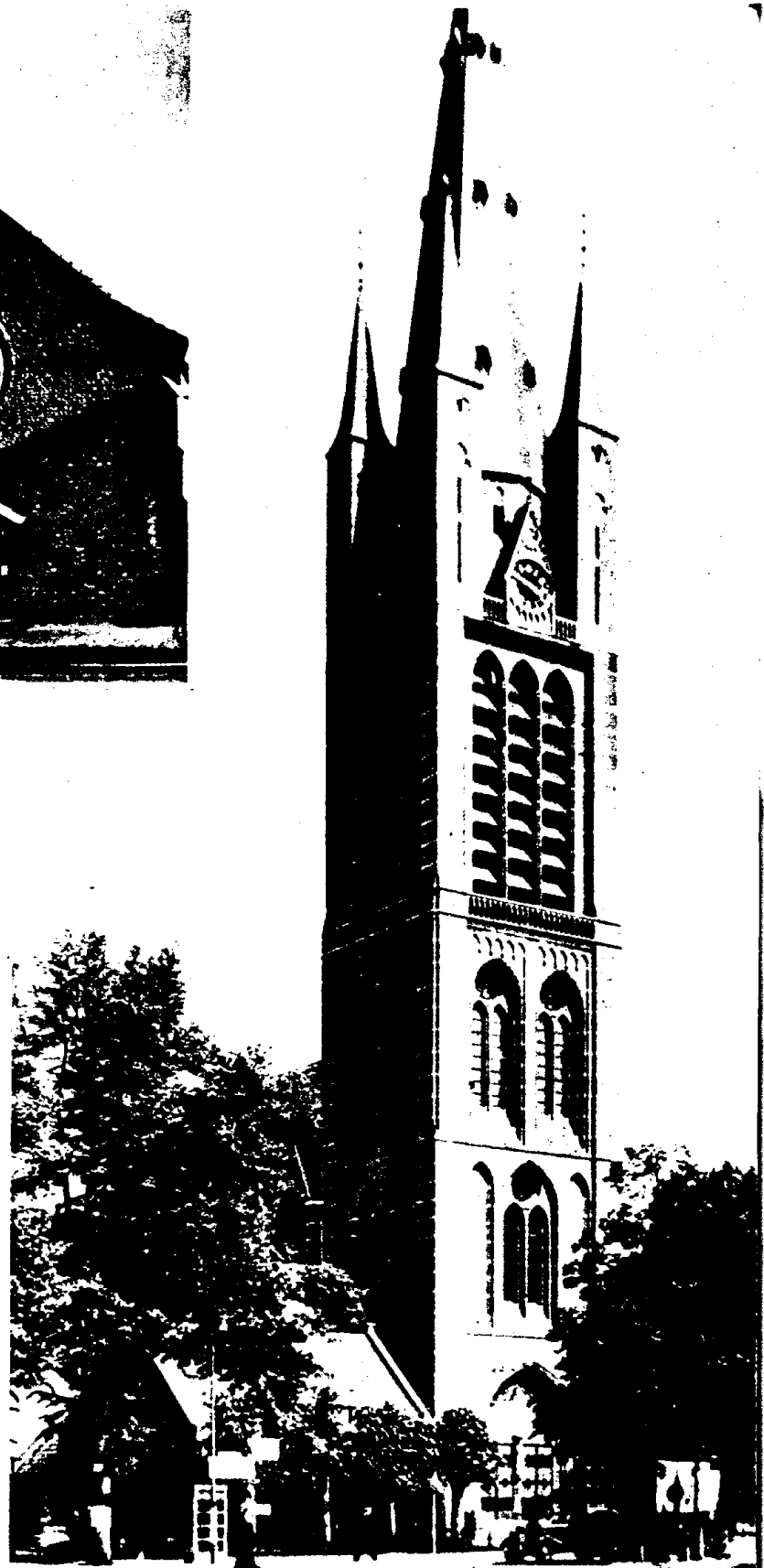
Dr. H. P. Berlage. — Goederenbeurs te Amsterdam. Gebouwd in de jaren 1898-1903. — Rationeele toepassing van de baksteen als stapelmateriaal. Fraai afgewogen verhoudingen van raam- en muurvlakken. Duidelijk wordt het interieur naar buiten tot uitdrukking gebracht.

Talrijke maquettes van uitgevoerde en niet-uitgevoerde bouwwerken verlevendigen deze expositie, o.a. de veel besproken ontwerpen voor de prijsvraag van het raadhuis te Rotterdam van Kromhout en De Bazel uit 1913, alsmede het allernieuwste werk van architect Oud, het kantoorgebouw van de B.I.M. te Wassenaar.

En om nu bij 1941 te blijven. Is er ooit grotere belangstelling geweest voor het bouwen, nu men allerwege spreekt van wederopbouw in ons land?

Van de energie van ons volk in dezen tijd getuigen de maquettes en de teekeningen voor den wederopbouw van Middelburg, Zevenbergen en Rhenen, die voor het eerst op deze zomertentoonstelling voor het publiek te bezichtigen zijn en het is te verwachten, dat ook binnenkort het nieuwe stadsplan van Rotterdam daaraan zal worden toegevoegd.

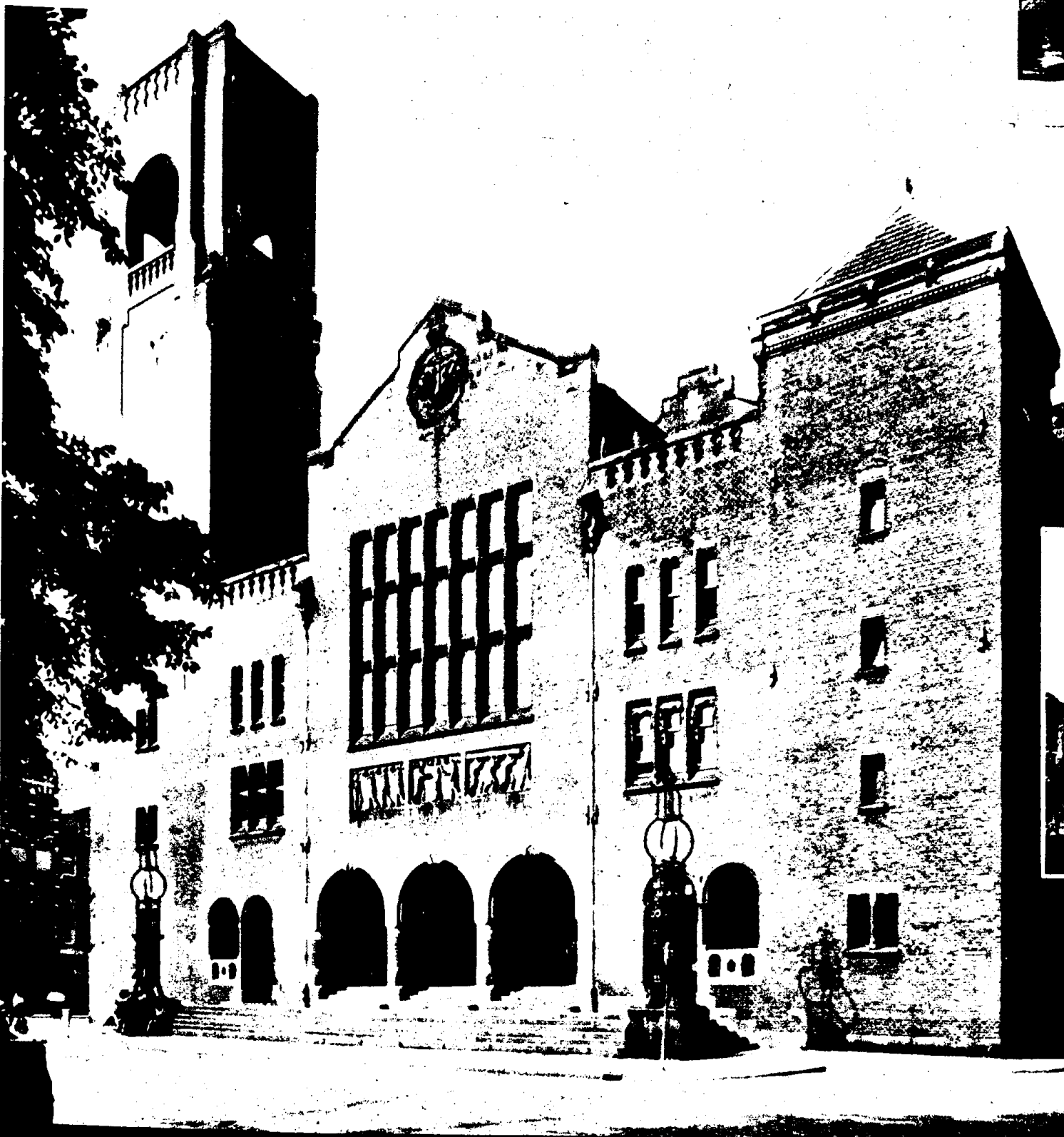
Zoo geeft deze tentoonstelling een boeiend overzicht van verleden en heden — historisch en actueel

Dr. P. J. H. Cuypers. — St. Vituskerk, Hilversum. — Een der mooiste baksteen-torens van Cuypers. Zeer persoonlijke verwerking van middeleeuwsche motieven op Nederlandsche wijze.

in den besten zin van het woord. Zij geeft tevens een breeden algemeenen kijk op een gebied waarvan de waarde in cultureelen zin door ons Nederlanders tot op heden nog te weinig begrepen werd. Het museum Boymans heeft een goeden greep gedaan. Onder den slagzin: „Nederland bouwt in baksteen” heeft het op voortreffelijke wijze de kunst van het bouwen in de laatste honderdvijftig jaar belicht.

H. M. KRAAYVANGER.

Granpré Molière, Verhagen en Kok. — Tuindorp Vreewijk, Rotterdam. Een straatje uit een der fraaiste tuindorpen van ons land. Groot gehouden eenvoudige hoofdvormen.

Foto's: Tentoonstellingsraad A'dam (3), E. M. van Ojen (4), Spies (1), Het Zuiden (1).

DOOR DIK EN DUN

Een verhaal van J. Waalwijk

Illustratie
Frans Piët.

„Ga maar mee,” zei hij eindelijk. „Als je een paar dubbeltjes hebt, kunnen we den bus nemen.”

George Wolters duwde even tegen de deur van het kroegje „Het Gourden Hoofd” en hield zijn oogen voor de opening, in de hoop een vriend met wat geld te ontdekken. Zijn blikken vielen op den eenigen man aan de toonbank, een man van een jaar of zestig, met een grijzen baard, wiens door den wind verveerd gezicht en grove kleeding bewezen, dat hij zeeman was. Met een flauwen zucht duwde hij de deur verder open en trad binnen.

„Morgen, Ben,” zei hij met een poging zijn stem opgewekt te doen klinken.

„Drink wat met me,” zei de ander hartelijk. „Hoe je geld?”

Wolters schudde zijn hoofd en zijn gezicht betrok, maar het klaarde weer een beetje op, toen de ander hem zijn glas reikte. „Drink uit, George,” zei hij.

Zijn vriend gaf toe. Een tactvoller mensch zou er langer over gedaan hebben, maar Ben Tessel, die ergens hevig van onder den indruk scheen te zijn, nam er geen notitie van.

„Ik ben erg in de war, George,” zei hij, terwijl hij den ander doordringend aankeek. „Ik heb nieuws gehoord van mijn vrouw.”

„Ik wist niet, dat je er een had,” zei Wolters kalm. „En?”

„Ze heeft me in den steek gelaten,” zei Tessel plechtig, „ze heeft me vijfendertig jaar geleden in den steek gelaten. Op een goeien morgen ging ik naar zee en dat was de laatste keer, dat ik haar zag.”

„Zoo, ging ze er vandoor?” informeerde Wolters met vriendelijke belangstelling.

„Nee, ik,” zei zijn vriend. „We waren drie jaar getrouwd — drie lange jaren — en ik had er genoeg van. Ze had een afgrijselijk humeur. De laatste woorden, die ik haar hoorde zeggen, waren: „Dat is voor jou!”

Wolters nam zijn glas op en nadat hij zich overtuigd had van de afwezigheid van eenigen inhoud, zette hij het weer neer en gaapte.

„Ik zou er niet over tobben, als ik jou was,” merkte hij op. „Het is niet waarschijnlijk, dat ze je nu vindt. En als ze je ontdekt, heeft ze nog niets.”

Tessel lachte verachtelijk.

„Heeft ze nog niets?” herhaalde hij. „Ze heeft zelf wat. Vanmorgen ontmoette ik een ouden scheepskameraad van me, dien ik in geen tien jaar gesproken had en die vertelde me, dat hij haar nog geen maand geleden gezien had. Nadat ze mij in den steek gelaten had...”

„Maar je zei, dat je haar in den steek gelaten had!” riep zijn vriend uit.

„Dat komt op hetzelfde neer,” zei Tessel ongeduldig.

„Nadat ze mij had laten gaan om me dood te werken op zee en om heen en weer te sjouwen op commando van een troep luie vlegels, ging zij in betrekking. En ze bleef daar vijftien jaar. Toen stierf d'r mevrouw en liet haar al 'r geld na. Twintig jaar lang, terwijl ik mezelf half dood gewerkt heb, heeft zij bij en lekker kunnen leven.”

„Dat is hard,” zei Wolters en schudde zijn hoofd. „Ik moet er niet aan denken.”

„Waarom zette ze geen advertentie voor me?” zei Tessel en verhef zijn stem. „Dat zou ik wel eens willen weten. Adverteeren is heel goedkoop; waarom zette ze geen advertentie? Ik zou meteen gekomen zijn, als ze iets van het geld gezegd had.”

Wolters schudde zijn hoofd. „Misschien wilde ze niet terug,” zei hij langzaam.

„Wat heeft dat er nou mee te maken?” vroeg de ander. „Het was haar plicht. Ze kreeg geld en daar kwam mij de helft van toe. Niets kan die verloren twintig jaar weer goed maken — niets.”

„Misschien neemt ze je nog terug,” zei Wolters.

„Terug?” herhaalde Tessel. „Natuurlijk neemt ze

me terug. Ze zal wel moeten. Er zijn nog wetten in dit land, of niet? Waar ik aan denk is: kan ik mijn portie terugkrijgen, ik bedoel, wat ik de laatste twintig jaar had moeten hebben?”

„Laat haar je eerst terugnemen,” ried zijn vriend hem aan. „Vijfendertig jaar is een lange tijd en misschien is haar liefde voor jou wel verdwenen. Was je destijds een knappe jongen?”

„Ja,” snauwde Tessel. „Ik ben niet erg veranderd. Bovendien, hoe zou zij er uitzien?”

„Daar gaat het niet om,” zei de ander. „Zij heeft een huis en geld. Het doet er niet toe, hoe zij er uitziet, en wat meer zegt, ze hoeft je niet te nemen. Als

je mijn raad aanneemt, dan moet je haar niet laten weten, dat je van haar weggelopen bent. Vertel haar, dat je schip vergaan was, en dat je, toen je na jaren terugkwam, haar niet meer kon vinden.”

Tessel zweeg eenigen tijd, in somber gepeins verzonken.

„Misschien is dat wel beter,” zei hij eindelijk. „maar denk er om, ik laat anders niet met me sullen.”

„Als je wilt, ga ik met je mee,” zei Wolters. „Ik heb niets om handen. Ik zou haar kunnen vertellen, dat ik tegelijk met jou schipbreuk leed, als je dat prettig vindt. Ik wil altijd graag een vriend helpen.”

Tessel nam een kort steenen pijpje uit zijn zak en pafte, terwijl hij ernstig nadacht.

„Ga maar mee,” zei hij eindelijk. „Als je een paar dubbeltjes hebt, kunnen we den bus nemen; het is de kant van Veldhout op.”

Wolters glimlachte flauwtjes en nadat hij al zijn zakken doorzocht had, schudde hij zijn hoofd en volgde zijn vriend naar buiten.

„Ik vraag me af, of ze blij zal zijn,” merkte hij op, toen zij langzaam opwandelden. „Het is best mogelijk — vrouwen zijn vreemde wezens — dat ze je trouw gebleven is. Ik heb er één gekend, die verschrikkelijk geslagen werd door haar man, en nadat hij gestorven was, bleef zij zijn gedachtenis trouw en wilde geen anderen man meer.”

Tessel bromde iets en vroeg, met een verlangenden blik naar de bussen, die passeerden, aan een agent hoe ver het was naar Veldhout.

„Kom,” zei Wolters, toen zijn vriend een uitroep van schrik deed hooren. „je krijgt nu gauw genoeg geld in je zak.”

Tessel's gezicht klaarde op. „En ook een horloge met ketting,” zei hij.

„En een dure sigaar 's Zondags,” zei Wolters, „en een gemakkelijken stoel en een glaasje voor een vriend.”

Tessel glimlachte bijna, maar toen herinnerde hij zich plotseling zijn verspilde twintig jaar. Hij schudde zijn hoofd bij de gedachte aan vriendschap, die aan

gemakkelijke stoelen en glazen bier hechtte en zei, dat daar genoeg van was. Misschien wel meer vriendschap dan glazen bier en gemakkelijke stoelen.

In Veldhout vroegen zij den weg aan een klein jongetje en nadat zij den aangewezen weg gevolgd waren, keerden zij op hun schreden terug, opgebeurd door de vage, maar bloeddorstige hoop hem weer tegen te komen.

Een vriendelijke bakker bracht hen ten slotte in de juiste richting. Beide mannen bekeken de straat met bezorgdheid, die gepaard ging aan geestdrift. Het waren allemaal nette villa's, twee onder een dak; elk huis had een goed onderhouden voortuintje en ramen met keurige gordijnen. Bij het hekje van een huis, waar in groote, vergulde letters „Heiderust” boven de deur stond, bleef Tessel, een oogenblik slecht op zijn gemak, staan. Daarna liep hij het tuinpad op, gevolgd door Wolters, en belde aan.

Toen een dienstmeisje in een zwart japonnetje en met een wit schortje voor verscheen deinsde hij van schrik een stap achteruit. Een scherp „vandaag niet” klonk in zijn ooren en de deur werd weer gesloten. Licht hijgend keek hij zijn vriend aan.

„Mijn eerste werk zou zijn die meid te ontslaan,” zei Wolters.

Tessel belde nog eens en nog eens. Het meisje verscheen opnieuw, nam hen door het raampje van het hoofd tot de voeten op en opende de deur op een kier om te onderhandelen.

„Ik wil je mevrouw spreken,” zei Tessel heftig.

„Waarvoor?” vroeg het meisje.

„Zeg haar,” zei Tessel en hij zette juist op tijd zijn voet in de spleet. „dat hier twee heeren zijn, die nieuws van haar man hebben. En een beetje vlug, alsjeblieft.”

„Zij hebben met hem schipbreuk geleden,” zei Wolters.

„Op een verlaten eiland,” zei Tessel. Hij drong binnen en zijn vriend volgde hem op den voet. Een hoofd, dat over de leuning van de trap was verschenen, werd plotseling teruggetrokken. Een

oogenblik stond hij aarzelend in het kleine gangetje, daarna liep hij, met de vrijpostigheid van den echtgenoot, de voorkamer in en liet zich in een gemakkelijken stoel vallen. Wolters wierp een angstigen blik op de keurig gemeubileerde kamer, ging daarna op het uiterste puntje van den ongemakkelijksten stoel zitten, dien hij kon vinden, en kuchte nerveus.

„Val haar nu niet te rauw op het lijf,” fluisterde hij. „Je wilt toch niet, dat ze flauw valt of iets dergelijks. Zeg haar niet meteen, wie je bent; laat het haar zelf raden.”

Tessel, die ook leed onder de stijve deftigheid van zijn omgeving, knikte.

„Misschien kun jij beter beginnen, voor het geval dat ze me aan mijn stem zou herkennen,” zei hij langzaam. „Leg het er maar dik op en vertel haar, dat ik mij afvroeg, wat er van haar geworden was.”

„Jij boft, dat doe je,” zei zijn vriend jaloersch. „Zulke meubels heb ik tot nu toe alleen maar in etalages gezien. Sst. Daar komt ze aan.”

Hij sprong op en beide mannen probeerden er uit te zien, alsof ze zich op hun gemak voelden, toen een statig geruisch op de trap klonk. Daarna ging de deur open en een lange, doch gezette, oude dame met wit haar zeilde de kamer in en keek hen aan.

Tessel, niet voorbereid op de veranderingen, die vijfendertig jaar teweeg kunnen brengen, staarde haar verbluft aan. De zwart zijden japon, de gouden horlogeketting en de groote camee-broche droegen er niet toe bij, hem op zijn gemak te zetten.

„Goe... goedenavond, mevrouw,” zei Wolters met zwakke stem.

De oude dame beantwoordde den groet, liep naar een stoel, ging daar zeer rechtop in zitten en keek hen kalm aan.

„Wij... wij komen u opzoeken om u te spreken over een zeer goeden, ouden kame... vriend, bedoel ik,” vervolgde Wolters. „één van de beste. De beste.”

„O ja?” vroeg de oude dame.

„Hij werd,” zei Wolters, en keek scherp of hij nog geen tekenen bespeurde, dat ze aanstonds flauw zou vallen. „vijfendertig jaar lang vermist. Vijfendertig jaar geleden verliet hij — zeer tegen zijn zin — zijn jonge, knappe vrouw om naar zee te gaan. Zijn schip verging en hij strandde op een verlaten eiland.”

„O ja?” vroeg de oude dame weer.

„Ik strandde daar ook,” zei Wolters. „Wij strandden daar beiden met hem.”

En hij wees naar Tessel; de oude dame keerde zich, na een blik op dezen heer geworpen te hebben, weer tot Wolters.

„Wij bleven langer op dat eiland, dan mij nu lief is om er aan te denken,” vervolgde Wolters, die een gezonden angst voor data had. „Maar ten slotte werden wij gered en sindsdien heeft hij overal naar zijn vrouw gezocht.”

„Heel interessant,” mompelde de oude dame, „maar wat heb ik daarmee te maken?”

Wolters snakte naar adem en wierp een hope-loozen blik op zijn vriend.

„U weet zijn naam nog niet,” zei hij met nadruk. „Wat zou u zeggen, als ik zei, dat het... Ben Tessel was?”

„Ik zou zeggen, dat het niet waar was,” zei de oude dame prompt.

„Niet waar?” vroeg Wolters en zijn adem stakte pijnlijk.

„Van het verlaten eiland,” vervolgde de oude dame kalm. „Het verhaal, dat ik hoorde, was, dat hij er van doorging als de eerste de beste schurk en zijn jonge vrouw aan haar lot overliet. Ik veronderstel, dat hij sindsdien gehoord heeft, dat zij wat geld gekregen heeft.”

„Geld?” herhaalde Wolters met een stem, waarvan hij innig hoopte, dat zij ongekunstelde verbazing uitdrukte. „Geld?”

„Geld,” zei de oude dame, „en ik veronderstel, dat hij u beiden stuurde om te kijken hoe de zaken staan.”

Terwijl zij sprak keek zij Tessel recht aan en beide mannen kregen een nogal somber idee van „hoe de zaken stonden”.

„U heeft hem slecht gekend, anders zou u zoo niet spreken,” zei Wolters. „Ik veronderstel, dat u hem niet zou kennen, als u hem nu zag.”

„Waarschijnlijk niet,” zei de andere.

„Misschien zou u zijn stem herkennen?” zei Tessel, die eindelijk het stilzwijgen brak.

Wolters hield zijn adem in, maar de oude dame schudde slechts bedachtzaam haar hoofd. „Het was een nare stem, als zijn vrouw die hoorde,” zei ze eindelijk. „Altijd vitten, als hij ten minste niet vloekte.”

Wolters wierp een blik op zijn vriend, trok zijn wenkbrauwen een beetje omhoog en gaf het op.

„Er zullen aan beide kanten wel fouten gemaakt zijn,” zei Tessel ruw. „Jij was ook niet precies wat je wezen moest, weet je?”

„Ik” vroeg zijn gastvrouw en verhief haar stem. „Ja, jij,” zei Tessel en stond op. „Herken je me niet, Marie? Wel, ik herkende jou, zoodra je de kamer inkwam.”

Hij bewoog zich onhandig in haar richting, maar zij stond ook op en deed een stap achteruit.

„Als u mij aanraakt ga ik schreeuwen,” zei ze flink. „Hoe durft u! Ik heb u nog nooit van mijn leven gezien.”

„Het is Ben Tessel, mevrouw, het is hem, heusch waar,” zei Wolters zacht.

„Houd je mond,” zei de oude dame.

„Kijk mij aan,” beval Tessel streng. „Kijk mij recht in mijn oogen.”

„Praat geen onzin,” zei ze scherp. „In uw oogen kijken, nu nog mooier! Ik heb geen lust in uw oogen te kijken. Wat zouden de menschen daar wel van denken?”

„Laat ze denken wat ze willen,” zei Tessel roekeloos. „Dat is een hartelijk welkom na vijfendertig jaar afwezigheid.”

„Den meesten tijd op een verlaten eiland,” viel Wolters hem vol gevoel bij.

„En nu ben ik teruggekomen,” hervatte Tessel, „teruggekomen om te blijven.”

Hij hing zijn pet over een vaas op den schoorsteenmantel, die wankelde onder den schok, viel terug in zijn stoel, sloeg zijn beenen over elkaar en keek haar streng aan. Haar blik vestigde zich op zijn verwaarloosde schoenen. Daarna keek ze weer op en begon vriendelijk te spreken.

„U bent mijn man niet,” zei ze. „U heeft zich vergist — het lijkt me beter, dat u weggaat.”

„Ho!” zei Tessel, met een harden lach. „Wel ja! En hoe weet je, dat ik je man niet ben?”

„Daar heb ik een heel goede reden voor,” was het antwoord. „Bovendien, hoe kunt u bewijzen, dat u het wel bent? Vijfendertig jaar is een lange tijd.”

„Vooral op een verlaten eiland,” zei Wolters haastig. „U zou verbaasd staan, hoe langzaam daar de tijd voorbijgaat. Ik ben daar met hem geweest en ik kan u met mijn hand op mijn hart verzekeren, dat hij uw man is.”

„Onzin,” zei de oude dame energiek. „Dat is niet waar.”

„Ik kan het bewijzen,” zei Tessel en keek haar met flikkerende oogen aan. „Herinner je je die slang, die ik als kousenband om mijn been had laten tatoneeren?”

„Als u niet meteen verdwijnt,” zei de oude dame haastig, „dan laat ik de politie halen.”

„Je vond het vroeger wat mooi,” zei Tessel, verwijtend. „Ik herinner mij een keer...”

„Als u nog een woord zegt,” zei de ander woedend, „dan laat ik meteen de politie halen. U en uw slangen! Ik zal het aan mijn man vertellen, dat doe ik!”

„Uw wat?” brulde Tessel en sprong overeind.

„Mijn man. Dien onzin van u zal hij niet nemen. U kunt beter weggaan, voor hij thuiskomt.”

„O... o,” zei Tessel en haalde diep adem. „Dus je bent hertrouwd, hè? Dat was de liefde voor je man, die schipbreuk leed, toen hij probeerde den kost voor je te verdienen. Daarom wil je mij niet meer, hè? Nu, dat zullen we zien. Ik blijf op hem wachten.”

„U weet niet eens, waar u het over heeft,” zei de vrouw waardig. „Ik ben maar één keer getrouwd.”

... en een lange, doch gezette dame met wit haar zeilde de kamer in...

Na de ontschepping banen de mannen zich een weg door sneeuw en ijs en beklimmen de steile kust.

DE STRIJD IN HET HOOGGE NOORDEN

*De Waffen SS aan de
Noordelijke IJszee*

Zoo ziet het terrein er uit, waar de Duitse troepen in het noorden moeten strijden. Moerassen en snel stroomend water bemoeilijken den opmarsch.

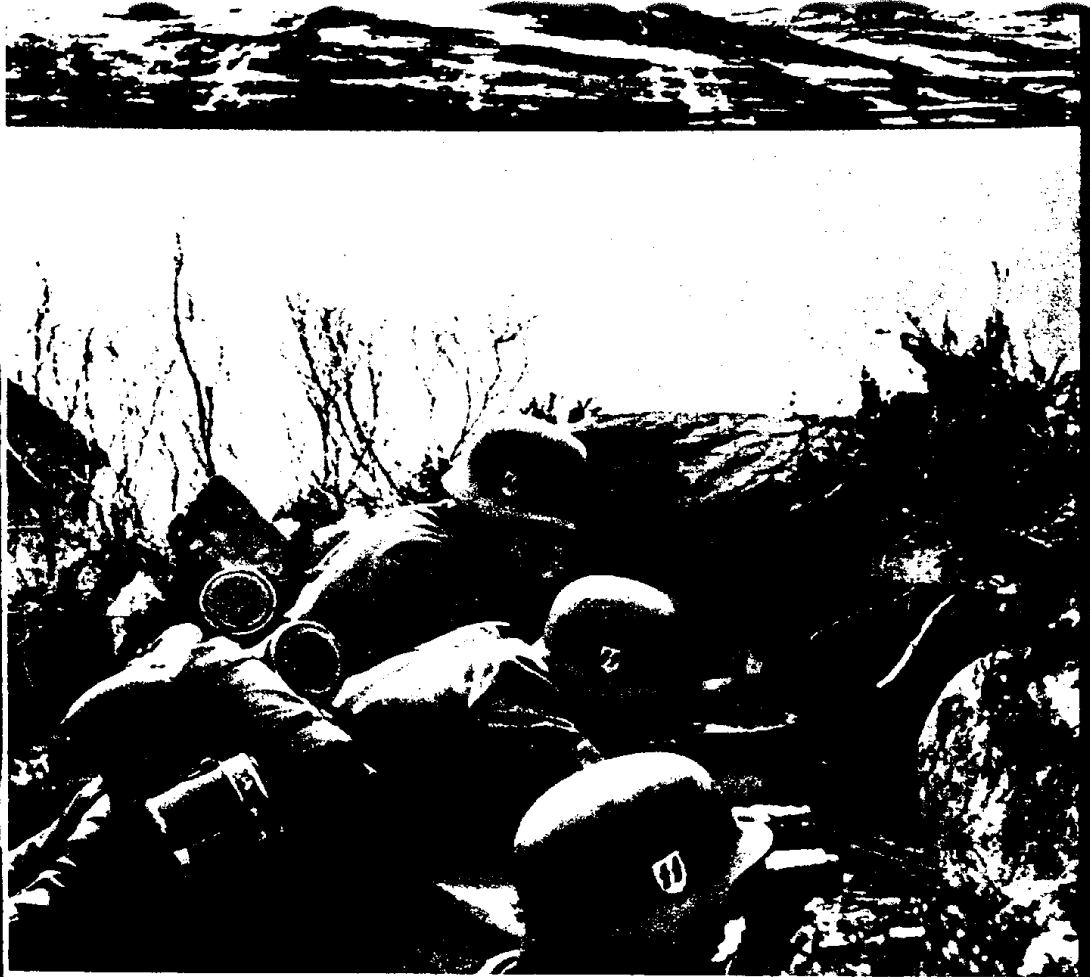

Rust in de barre sneeuwwoestijn. Om de beurt kruipen de mannen in hun slaapzakken; een primitief windscherm beschut hen tegen den ijzigen wind, die door merg en been dringt. Onder: De slaapzak wordt na de rust weer opgerold.

Ontscheping van den verkennerstroep, die gedekt wordt door machinegeweren.

Rechts boven: Manschappen van de Waffen SS bij een zwaren mitrailleur aan een baai.

Indien ergens, dan is het terrein in het hoge noorden wel buitengewoon zwaar. In vreedstijd moet men reeds al zijn krachten inspannen, wil men deze streken met enig succes doorkruisen. Menigeen is tijdens of na een zwaren tocht bezweken, al waren de voorbereidingen nog zoo goed getroffen en al hadden de menschen, die zich in deze sneeuwwoestijn waagden, ook een bijzonder krachtig gestel. Zoo was het in vreedstijd... maar nu is het oorlog en overal loert de vijand op den oprukkenden troep, die velerlei voorzichtigheidsmaatregelen dient te nemen om niet overrompeld te worden en van zijn kant verrassend snel moet optreden om den vijand zoo volledig mogelijk te verslaan.

Aan de hand van een kaart wordt de weg, dien een verkennerstroep moet volgen, vastgesteld. Ski's zijn belangrijke uitrustingsstukken in deze streken en iedereen is voorzien van 'n sneeuwhemd bij wijze van camouflage.

*

De overkant is bereikt. De verkenners trekken voorzichtig op.

(Foto's Orbis-Holland)

DOOR DIK EN DUN

VERVOLG VAN BLZ. 5

Tessel streek verbijsterd met den rug van zijn hand over zijn oogen en staarde haar aan.

„Heeft — heeft iemand zich voor mij uitgegeven?” vroeg hij. „Want als dat zoo is, dan laat ik jullie allebei vervolgen wegens bigamie.”

„Geen kwestie van.”

„Maar — maar...”

Tessel draaide zich om en keek zijn vriend ontzet aan. Wolters beantwoordde zijn blik met wijd opengesperde oogen.

„U beweert, dat u mij als uw vrouw herkent?” vroeg de oude dame.

„Zeker,” zei Tessel driftig.

„Heel vreemd,” zei de ander, „heel vreemd. Weet u het zeker? Kijkt dan nog eens.”

Tessel bracht zijn gezicht dicht bij het hare en keek goed. Zij verdroeg zijn onderzoekenden blik zonder terug te deinzen.

„Ik ben er heel zeker van,” zei Tessel en haalde diep adem.

„Dat is wonderlijk,” zei de oude dame, „maar ik vermoed, dat wij een beetje op elkaar lijken. Weet u, mevrouw Tessel is weg en ik pas zoo lang op het huis. Mijn naam is Smit.”

Tessel slaakte 'n scherpen kreet. Hij deed een stap achteruit en staarde haar met open mond aan.

„Wij vergissen ons allemaal wel eens,” betoogde Wolters na lang zwijgen, „en Ben's oogen zijn niet meer zoo goed als zij waren. Hij heeft ze te veel vermoed door naar een zeil te turen, toen hij op dat verlaten...”

„Wanneer — wanneer komt ze terug?” informeerde Tessel, die ten slotte zijn stem terugvond.

De oude dame deed, alsof ze erg verbaasd was. „Maar ik dacht, dat u zeker wist, dat ik uw vrouw was,” zei ze minzaam.

„Ik heb me vergist,” zei Tessel berouwvol. „Vijfendertig jaar is een lange tijd en de menschen veranderen, ik zelf ook. Eén ding is waar, ik dacht niet, dat ze zo dik was.”

„Dik?” herhaalde de ander vlug.

„Niet dat ik bedoel, dat u te dik bent,” zei Tessel haastig, „ten minste voor menschen die van gezetheid houden. Mijn vrouw had een prachtig figuur.”

Wolters knikte. „Hij had het er vaak over op dat verla...”

„Wanneer komt ze terug?” informeerde Tessel, hem in de rede vallend.

Mevrouw Smit schudde haar hoofd. „Dat kan ik niet zeggen,” antwoordde ze en ging naar de deur. „Als ze met vakantie is weet ik nooit, wanneer ze terugkomt. Zal ik haar zeggen, dat u er geweest bent?”

„Zeg haar dat ik — natuurlijk,” zei Tessel heftig. „Ik kom binnen een week terug, om te zien of zij er al is.”

„Ze kan wel maanden wegblijven,” zei de oude dame, terwijl zij langzaam de gang inliep en de buitendeur opende. „Goedenmiddag.”

Ze sloot de deur achter hen en sloeg hen door het deorraampje gade, terwijl zij ontroostbaar de straat afliepen. Daarna ging zij terug naar den salon, bleef staan voor den schoorsteenmantel en keek lang en ernstig in den spiegel.

Een week later kwam Tessel terug — alleen. Bij het hekje bleef hij staan en keek verlagen naar een papier op het venster, waar op stond, dat het huis te

koop was. Hij liep het paadje op, terwijl hij naar de aankondiging bleef kijken. Het keurige meisje liet hem binnen en bracht hem naar den salon, waar hij ontmoedigd voor mevrouw Smit bleef staan.

„Nog niet terug?” informeerde hij barsch.

De oude dame schudde haar hoofd. „Waar... waar dient dat papier voor?” vroeg Tessel, terwijl hij er met zijn duim naar wees.

„Zij denkt er over het huis te verkoopen,” zei mevrouw Smit. „Ik liet haar weten, dat u hier geweest was en dit is het resultaat. Zij wil u niet meer zien.”

„Waar is ze?” informeerde Tessel, zijn wenkbrauwen fronsend.

Mevrouw Smit schudde weer haar hoofd. „Het zou geen nut hebben u dat te vertellen,” zei ze. „Wat ze heeft, is van haar en de wet staat niet toe, dat u er ook maar een cent van krijgt zonder haar toestemming. U moet haar slecht behandeld hebben; waarom liet u haar in den steek?”

„Waarom?” vroeg Tessel. „Waarom? Wel, omdat zij me met een bezemsteel op mijn hoofd sloeg.”

„Dat u dat na vijfendertig jaar nog weet,” zei ze.

„Stel je voor, dat ik het vergeten was,” meende Tessel scherp.

„Ik veronderstel, dat ze nogal driftig was,” zei de oude dame.

„Driftig,” zei de ander. „En of.” Hij boog zich wat voorover, hield zijn verkleumde handen bij het vuur en stond eenigen tijd diep in gedachten verzonken.

„Ik weet niet hoe het komt,” zei hij eindelijk, „maar u heeft iets, wat mij aan haar herinnert. Het is niet uw stem, want zij had een erg lieve stem — als ze niet uit haar humeur was — en het is niet het gezicht, want...”

„Nu?” vroeg mevrouw Smit scherp. „Want uw gezicht doet me niet aan haar denken.”

„En toch zei u den vorigen keer, dat u mij meteen herkende,” zei de oude dame.

„Ja, dat dacht ik,” zei Tessel. „Dat kwam, omdat ik haar verwachtte te zien, veronderstel ik.”

Zij swegen langen tijd.

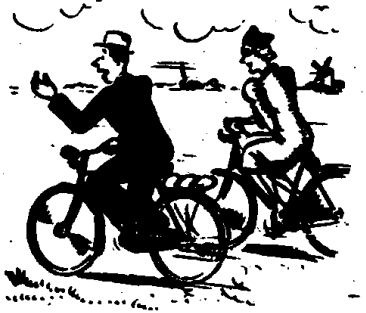
„Ik wil u niet verder ophouden,” zei mevrouw Smit ten slotte, „en het dient tot niets om hier te blijven komen, ten einde haar te zien. Ze komt hier nooit meer terug. Ik wil u niet beleedigen, maar u ziet er niet zoo erg netjes uit. Uw jas is gescheurd, uw broek is op wel twaalf plaatsen bij elkaar gehaald, uw schoenen hangen als lappen aan uw voeten — ik weet niet wat het meisje er van moet denken.”

„Ik... ik kwam alleen om mijn vrouw op te zoeken,” zei Tessel ontsteld, „maar ik kom nu niet meer terug.”

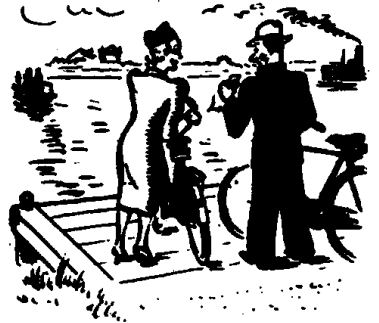
„Dan is het in orde,” zei de oude dame. „Dat zal haar plezier doen, dat weet ik. En als zij misschien vraagt, hoe u aan den kost komt, wat moet ik haar dan zeggen?”

„Vertel haar maar wat u over mijn kleeren zei, mevrouw,” zei Tessel met zijn hand op den danfknop. „Dan begrijpt ze het wel. Zij weet zelf wat het is, om arm te zijn. Zij had een slecht humeur, maar ze zou liever haar tong afgebeten hebben dan een armen drommel te verwijten, dat zijn kleeren versleten waren. Goedenmiddag.”

Een kil windje,
zonder schade!

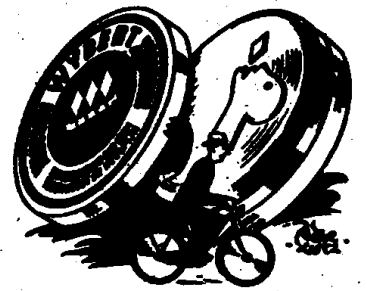
„Hédaar, Schipper!”
„Doet net, of hij niets hoort!”

„Als ik nu geen kou vat, weet ik het niet... het sweet loopt me langs m'n hoofd en er staat hier een kil windje...”

„Kom kom, ik heb Wybertjes bij me en dan vat je geen kou.”

Wind of regen. Wybert-tabletten houden de verkoudheid tegen.

Alleen verkrijgbaar in origineele blauwe doozen.

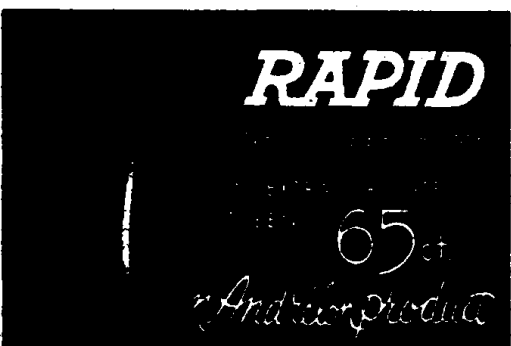
Altijd
welkom!

FEILLOOS SCHEREN

in de helft
van de tijd

Met de nieuwe snelscheercreme „RAPID” kan dat. Direct als u de heerlijk koele crème op de baard smeert, merkt u dat het iets bijzonders is. Prettig en snel glijdt het scheermes over uw gelaat en in enkele minuten bent u klaar voor de heele dag. Zonder kwast, zonder pijn en in de helft van de tijd. Er is geen prettiger methode denkbaar. Koopt vandaag nog zoo'n grootetube „RAPID” snelscheercreme welke zonder bon te krijgen is.

VERKOOP-APD. POSTBUS 1 • BODEGRAVEN

„Goedemiddag. Ben.” zei de oude vrouw, met veranderde stem.

Tessel, halverwege de deur, schrok, alsof er op hem geschoten was; hij draaide zich om en keek haar in sprakeloze verbijstering aan.

„Het is niet dezelfde stem en niet hetzelfde gezicht,” zei de oude vrouw, „maar als ik een bezemsteel bij de hand had...”

Tessel maakte een gek geluid in zijn keel.

„Als het je niet zoo beroerd ging,”

zei zijn vrouw, terwijl ze vlug met haar oogen knipperde. „zou ik je hebben laten gaan. Als je er niet zoo ellendig uitgezien had, zou ik dat rustig gedaan hebben. Als ik je terugneem, zul je je dan behoorlijk gedragen?”

Tessel keek haar met open mond aan. „Als ik je terugneem,” herhaalde zijn vrouw, zeer langzaam sprekend, „zul je je dan behoorlijk gedragen?”

„Ja,” zei Tessel, die eindelijk zijn stem terugvond. „Ja, als jij het ook doet.”

Een wonderlijk testament

Dezen eersten dag ondernam Maerten een tocht, die zeker voor die dagen een flinke reis beteekende. Over Haarlem bereikte hij Delft, waar hij bij den schilder Jan Lucas in de leer kwam. Zijn werk vorderde snel en het duurde dan ook niet lang, of hij zocht een nieuwen baas, die hem de fijnere geheimen van het schoone vak zou kunnen bijbrengen. Hij had het geluk geplaatst te worden bij den befaamden Haaremschen meester Jan van Schoorel, en onder leiding van dezen begaafden schilder begon de energieke jongeman eerst goed zijn talent te ontplooiën. Doch spoedig vond Schoorel dat zijn leerling te knap werd. Uit vrees voor concurrentie wilde hij hem niet langer in zijn nabijheid houden. We zien Maerten dus weer vertrekken. Nog eenigen tijd bleef hij in Haarlem en toen reisde hij naar Italië, waar hij vlijtig werkte en de antiëken bestudeerde. In Rome verdiende hij veel geld, zoodat hij na drie jaren met een goedgevulden buidel in het vaderland terugkeerde. Toch had 't op het laatst van zijn reis nog maar weinig gescheeld, of hij was nimmer bij zijn familieleden aangeland. Hij had een brief meegekregen van een kennis te Rome, bestemd voor diens vader, die in Dordrecht een herberg dreef. Toen hij in Dordt was aangekomen en den brief aan den herbergier overreikte, noodigde deze den jongen schilder uit den avond „gezellig” bij hem door te brengen. Onbewust van het gevaar, waarin hij zich bevond, sloeg hij de „gastvrije” invitatie af, omdat hij dienzelfden avond nog verder wilde reizen. Dat was zijn redding, want later bleek, dat diezelfde herberg een „moordkuil” was, waar men de reizigers, die er des avonds bleven, beroofde en ze meteen een kopje kleiner maakte.

In Nederland oogstte Maerten van Heemskerck's kunst veel succes. Hij legde zich voornamelijk toe op het schilderen van religieuze tafereelen en volgens den kunsthistoricus Carel van Mander moet hij zoo productief geweest zijn, dat er geen einde zou komen aan de altaarstukken, tafereelen, epitaphen en portretten, als hij ze alle zou willen opnoemen. Hoe hoog zijn kunst stond aangeschreven blijkt wel uit het feit, dat een kunstliefhebber voor een kunstwerk eens net zoo lang een groot aantal dubbele dukaten neertelde, totdat de schilder zei: „Nu is 't genoeg!” Dat was voor de schilders nog eens een gouden tijd!

Toch schijnt hij altijd bang te zijn geweest op zijn ouden dag in armoede te geraken. Daarom droeg hij tot aan zijn dood een groot aantal kronen in zijn kleeren met zich mee. Deze vrees is echter geheel ongegrond geweest, want Maerten van Heemskerck is als

Slot op blz. 20

De vermaarde schilder Maerten van Heemskerck, die vele schoone werken naliet en levens... een zeer bijzonder testament. (Teekening B. ten Hove)

Tot de vele zonderlinge testamenten, die in den loop der eeuwen gemaakt zijn, behoort ook Maerten van Heemskerck's laatste wilsbeschikking. Hoe vreemd ook de uiterste wensch van den beroemden meester ten uitvoer moest worden gebracht, een feit is, dat hij met de rente van zijn bezittingen heel wat jongen menschen 'n aangename verrassing bereid heeft. Maerten van Heemskerck was een eenvoudige boerenjongen van afkomst, maar een jongen met bijzondere artistieke gaven en met ondernemingsgeest. Zijn naam zegt reeds waar hij vandaan kwam, uit Heemskerk, een klein Noord-Hollandsch dorp dicht bij Beverwijk.

Maerten toonde al op jeugdigen leeftijd meer plezier te hebben in de schilderkunst dan in het boerenbedrijf. Daarom deden zijn ouders hem aanvankelijk in de leer bij den Haaremschen schilder Cornelis Willemsz. Toch moet de oude heer van den jongen meester op den duur weinig vertrouwen in de artistieke talenten van zijn zoon gehad hebben, want na eenigen tijd haalde hij Maerten naar Heemskerk terug, waar de ijverige schildersleerling weer als melker zijn oude plaats onder de koeien moest innemen. Dat beviel Maerten in 't geheel niet. Hij had reeds genoeg van de wereld gezien om te beseffen, dat er buiten zijn klein geboortedorp een groote toekomst voor hem open lag.

Op een dag kreeg hij hooglopende ruzie met zijn vader, den nacht daarop bracht hij door in een hooiberg en den volgende ochtend trok hij de wijde wereld in. Zooals we in zulke gevallen dikwijls zien, toonde de moeder een beteren kijk op de bestemming van haar zoon te hebben dan de vader had. Zij zorgde er voor, dat haar kind niet met leeg handen het onderlijk huis verliet.

Voldoende slaap verjongt het gezicht!

Een gezonde, natuurlijke slaap zorgt voor een frische gezichts- huid, want gedurende den slaap wordt de in het lichaam gevormde vermoedheid overwonnen. - Zoo komt het dat U zich 's morgens frisch en vol ondernemingslust gevoelt. Regelmattig bepoederen en massieren met Vasenol-Toiletpoeder na het dagelijkse morgentoilet versterkt en doet U ook overdag het gevoel van frisheid behouden.

Vasenol
Toiletpoeder

DE WETENSCHAP
HELPT
DE HUISVROUWEN

GROOTE
ZEEPESPARING
DOOR

VET-EX
(zonder been)

Maandenlang hebben onze scheikundigen het vraagstuk van het bordenwassen onderzocht en hun arbeid is bekroond met volledig succes. Vet-Ex, het nieuwste product van de Sunlight-fabrieken, maakt de zeep voor vatenwassen overbodig! Want Vet-Ex reinigt alle vette voorwerpen vlugger en goedkooper dan welke zeep ook. Vet-Ex bevat geen zeep, doch is gebaseerd op de werking van bestanddeelen, die vet onmiddellijk oplossen en emulgeeren. Zonder schuimvorming reinigt het afdoende alle aardewerk, porselein, glaswerk, kristal, zonder iets aan te tasten. Zoowel zilver, plate en staal als houten, hoornen en celluloid handvaten zijn in Vet-Ex volkomen veilig. Voorts geeft Vet-Ex geen reuk of smaak aan glas of porselein. Voor alle Nederlandsche huisvrouwen is Vet-Ex dus een ware uitkomst in dezen tijd.

GEEN ZEEP MEER VOOR DE VAAT
NEEM VET-EX THANS TE BAAT
Een pak Vet-Ex is voldoende voor 25 keer
vatenwassen en kost slechts 20 ct.

Een nieuw product der Sunlight Zeep Fabrieken

Tijdens het verblijf van het circus Sarassani te Den Bosch op 26 November 1931 was de burgemeester de gastheer der Sioux-Indianen in den raadselder.

Op den wandelsportdag van de Bossche Politie Sportvereniging in 1932 wandelde de burgervader mee.

Een populair burgemeester gaat heen

De burgemeester van Den Bosch, mr. F. van Lanschot, treedt af wegens het bereiken van den pensioengerechtigden leeftijd. De heer van Lanschot bezat de gave zich bij zijn stadgenooten bijzonder populair te maken: er waren maar weinig officieele en ook minder officieele plechtigheden, waarbij hij niet tegenwoordig was, en zoo zien wij hem op bijgaande foto's dan ook, behalve als burgemeester, ook in een andere functie afgebeeld: als marktbezoeker, als biljarter en schaker, en zelfs als gastheer van de Indianen.

Tijdens den aftrap voor een voetbalwedstrijd.

De burgemeester speelt niet maar zoogewoon biljart, hij doet zelfs aan kaderspel. Daarouder: Op de carkensmarkt toonde de burgervader wools belangstelling voor een paar biggertjes

Bij den strijd om het wereldkampioenschap schaken deed burgemeester van Lanschot roor een partij, die te 's-Hertogenbosch gespeeld werd, den eersten zet roor Euwe. (Foto's: Het Zuiden)

De rogstekers van Weert

★
Een oude legende,
op rijm gezet en
van plaatjes voor-
zien door
E. DE SMET
★

Heel, heel lang geleden, toen Weert nog niet Weert was, waar iedere burger geregeld de krant las, en de menschen elkaar niet in wijsheid betwisten, omdat ze 't bestaan van een school nog niet wisten, had men toch in het aardige, land'lijke stadje,

veel moedige mannen, die, natuurlijk, dat vat je wel graag wilden toonen, wat zij zoo al vermochten en vaak bij een pint op hun dapperheid pochten. Ach, mocht voor de poort eens een vijand verschijnen, bij 't zien van hun moed zou hij spoorlags ver-
[dwiinen.]

Op zekeren dag reed met danig lawaai, een koopman in visch door de stad, die niet fraai en gelijk, zooals thans, zijn bestrating verzorgd had, dat lag toen nog niet in de lijn van een grootstad, maar voorzien was van wegen, vol gaten en kuilen.

.... naar 't hoogst van zijn dak.

waarin zich een varken welhaast kon verschuilen. De vischman, die liep juist zoo'n beetje te gissen, hoeveel winst hij wel had op die kar vol met visschen. Daarom had de man helaas niet in de gaten, dat een deel van zijn handel de kar ging verlaten. En door 't hotsen en botsen kon hij ook niet hooren, dat 't kost'lijkst deel van z'n vangst ging verloren. Een levende rog van wel twee meter groot, ligt nu in de hoofdstraat en spartelt in nood. Want al kan een rog veel vreemde dingen bevatten, hij voelt zich het best op zijn plaats in het natte. Nog niemand is er, die het beest heeft bemerkt, omdat men zich juist aan de koffie versterkt. Tot plots'ling met heel veel geschreeuw en misbaar, het dier wordt ontdekt, men wijst het elkaar. Ik zei reeds: op scholen kon men zich niet roemen, men had daarom nooit van een rog hooren noemen. Ei, lieve, wat met dit gedrocht te beginnen, hoe toch komt dit vrees'lijk ondiep hier binnen? De dappersten naad'ren met aarz'lende schreden, het pad naar den roem wordt nu eind'lijk betreden. Daar richt zich het monster, springt hoog in de lucht, in doodsangst zoekt ieder zijn heil in de vlucht. De burgers van Weert, zij krijtschen en schreeuwen en lijken nu veel meer op hazen dan leeuwen. Een Weertenaar voelt zich pas op zijn gemak, als hij schielijk de wijk neemt naar 't hoogst van zijn dak. Nog meer van de helden komen daar te zamen, alwaar zij onthutst nieuwe plannen beramen.

En hals over kop vliedt de strijdmacht weer henen.

En vaak bij een pint op hun dapperheid pochten....

de veiligheid der burgerij te bewaren! Hij kucht eens gewichtig, dan gaat het gefluister: „De schout, die gaat spreken, kom allen en luister.“ „Hoort, dap'ren van Weert,“ zoospreekt nu de schout, „gezamenlijk maken wij dit monster koud. Mocht immers een vijand de poorten belagen, dan zou toch niet één onzer burgers versagen. Als St. Joris alleen den draak al deed vallen, dan kunnen wij het toch wel met z'n allen!“ Zoo sprak de schout en het klonk beslist goed, want menige burger vatte weer moed. Vereend en gewapend met pieken en lansen, probeeren de mannen opnieuw hunne kansen. De schout, nu weer dapper, vuurt luide henen aan, maar blijft liever zelf op een afstandje staan. De strijders zijn nu bij het monster gekomen, er lijkt voor het weerlooze dier geen ontkomen. Het heft zich, omdat het haast stikt van de droogte, met een krachtigen ruk nogmaals in de hoogte.

En hals over kop vliedt de strijdmacht weer henen, al struik'lend en vallende over hun beenen, Verdringen elkander en klimmen in boomen, in de haast om maar weg van het monster te komen. Weer drommen zij nu bij den schout te zamen. „Het is zoo,“ zegt deze, „ik moet het beamen, zoo'n overmacht kunnen wij niet gaan bestrijden, maar laat ons den tijd niet met praten verbeiden. Luidt spoedig de klokken van elken toren, opdat al de boeren in den omtrek het hooren. Als zij onze legermacht komen versterken, dan kunnen wij 't monster pas goed gaan bewerken.“ Alzoo wordt gedaan. De klokken bim-bommen en van ver uit den omtrek komen in drommen, de hulpvaardige boeren, gewapend met zeisen, gereed om hun buurlui een dienst te bewijzen. „Wijst ons slechts den vijand, wij staan voor u klaar!“ Men wijst naar het monster, zij gapen er naar.

„Wat bliksem,“ zegt één, „ik heb een idee, de schout moet gewaar-schuwd, vooruit, naar benee.“

Fluks gaat men op zoek naar den schout met zijn rakkers en zet ze aan de spits van den stoet, d'arme stakkers. Tot nog toe was schout zijn een pretje geweest, nu was er geen aardigheid aan met zoo'n beest. Zijn rakkers, in kalmer tijd toch al niet vlug, verbleekten en deden een stapje terug. Dan schraapt hij zijn keel, bedenkt zijn positie, ten slotte is hij toch het hoofd der politie. Zwoer hij niet den eed om in alle gevaren,

Da's geen beest, da's de duivel in eigen persoon.

„Ziedaar,“ zegt de schout, „wanneer dit beest blijft [leven.] Ian kan het ook u heel veel ongerief geven. Want van dezen draak, die nu toeft in ons stede, daarvan heeft de menschheid veel schade geleden. Van heel ver weg is hij hierheen komen vliegen.“ (Geen mensch, die bedacht, dat de man stond te [liegen.]

Maar in zijn ongeduld om te beginnen, stond hij een vrees'lijk verhaal te verzinnen). „Drie menschen verslond hij met huid en met haar en was dat maar alles, maar 'k ben nog niet klaar. Twee kinderen slokte hij ook nog naar binnen en nu wil hij natuurlijk aan ons gaan beginnen.“ De boeren en burgers, zij rilden om strijd en hadden veel last van benauwdigheid. Zij staarden verschrikt het monsterdier aan en zeiden: „Hoe kunnen wij ooit hem verslaan?“ Toen zei één der boeren: „Da's vast niet gewoon, da's geen beest, da's de duivel in eigen persoon. Wat helpt het of wij ons ook al verweren, kom, laat ons maar weer naar de hofstede keeren.“ Maar de burgers begonnen nu heftig te vitten en riepen: „Ach laat ons alleen toch niet zitten.

Hij doet niemand kwaad, het is slechts een visch....

Komt allen te wapen, niemand blijft in gebreke, opdat wij hem rap met de spietsen doorsteken. Want als het de duivel is, die hier blijft wonen, ach, dan zijn we toch heelemaal in de boonen.“ Die meening vindt bijval, men gaat het weer wagen, met heldenmoed dit gruwzaam dier te belagen. Men dringt naar hem op, al is het met beven, bereid nu desnoods om het leven te geven. Het kronk'lende dier is zoo goed als verloren, maar daar dringt zich plots'ling de vischman naar voren. „Ach, heeren, doorsteekt niet mijn kost'lijke vangst, het is slechts een rog, waarvoor hebt gij angst?

Het dier is helaas van mijn kar afgeleden, toen ik vandaag door uw stad kwam gereden. Is er dan niemand, die weet, wat dit is? Het doet niemand kwaad, het is slechts een visch.“ Dan pakt hij het monster van straat met zijn [handen:]

de burgers van Weert staan met monden vol tanden. De visscher verdwijnt met een lachenden kop, geen wonder, zijn vondst verhoedt hem een strop. De mannen en vrouwen, zij staan als verstomd, totdat één der boeren al smalende bromt: „Wat staan we hier langer ons tijd te verbruiden, als je nog eens wat hebt om de klok voor te luiden.“ (De boeren, die waren natuurlijk vergeten, dat zij hef ook zelf niet hadden geweten). „Domme rogstekers zijn jullie allen te zaam,“ zoo hoonden de boeren en herhaalden den naam. En zij lachten de Weertenaars uit, dat zij schudden en gingen weer terug naar hun hoeve en kudden. De burgers verdwenen met schaamroode wangen, maar hoe naar het ook was, de naam, die bleef hangen. Sindsdien zal een ieder, die in Weert is geboren, tot den jongsten dag naar den naam rogstekker hooren.

Van links naar rechts: De kop van een „meurder“, een zesender van 9 jaar en een zesender van slechts 2 jaar.

Bos leverde bijvoorbeeld de diorama's voor het Natuurhistorisch museum te Enschede.

Iedereen, die wel eens een opgezet vogeltje in zijn vingers gehad heeft, voelde de gedachte bij zich opkomen: hoe blijft dat ding zoo stevig in elkaar zitten? Elk veertje op zijn plaats, de snavel parmantig naar voren gestoken, de pootjes recht... een moeilijk vak, dat van beesten-opzetter.

„Het is niet gemakkelijk,“ erkent de heer Bos.

Een der diorama's, dat der rossen, in het museum van den preparateur op den Holterberg.

Als het wild geschoten is, zet men het op

Een veelzijdig beroep: jager, valkenier, preparateur en vervaardiger van diorama's

De ouderdom van een hert wordt niet bepaald aan het aantal takken van het gewei, zooals zoovelen meenen, doch aan de slijtage van de derde kies. Men kan dus nooit zeggen hoe oud een hert is, voor men het geschoten heeft.

De heer Bos laat soms bij het opzetten van zijn dieren zijn fantasie den vrijen loop. Reintje kijkt met een vaderlijke grijns op klein Reintje neer, die een buit zoo groot als hij zelf draagt.

Op den Holterberg, niet ver van een hotel, staat aan den autoweg een eenvoudige houten schuurtje met het opschrift: Piet Bos, preparateur, Holten, entree 15 cent, kinderen een dubbeltje. In een boom voor het huisje zit een pauw, nét echt, behalve dan dat hij schommelt in den wind; naast de deur staat een kalf met twee koppen, niét echt, want het staat op roeststuk: opgezet, evenals de schommelende pauw. Een plaatselijk museumpje, denkt de verwende toerist, zal wat zijn.... Hij treedt zonder veel te verwachten binnen en staat dan voor vier diorama's, die in elk natuur-historisch museum een ereplaats verdienen, en soortgelijke werkstukken hebben die dan ook gekregen, want de heer

„Ieder heeft zoo zijn eigen methoden en de beste, die welke je zelf het best ligt, moet je ook zelf vinden. Voor vogels bijvoorbeeld gebruik ik uitsluitend z.g. isoleerturf. Je moet zoo'n beetje beeldhouwer zijn, want alles gebeurt op het oog.”

Hij neemt een stuk turf en onder zijn vaardige hand is het binnen enkele minuten een vogellichaam. „Kijk, zoo doe je dat,“ verklaart hij eenvoudig.

„Aan een grooter beest heb je heel wat meer werk, daarbij moet je het lichaam heelemaal nabootseren op een geraamte van hout, draden, houtwol, dat later met pijpjaarde en gips bestreken wordt. Waar een spier zit, moet weer een spier komen, dat begrijpt u wel, anders lijkt het niet. De meeste menschen denken, geloof ik, dat zoo'n dier „opgestopt“ wordt, maar eigenlijk is het precies omgekeerd: de huid wordt om het lichaam, het model gelegd.

De pauw voor het museum wordt welwillend door den kelner van het hotel vastgehouden, want hij wiehelt te heftig voor een dier, dat ten slotte toch dood is.

dat men van te voren den juiststen vorm heeft gegeven. Het doode dier wordt eerst gevuld, alles gaat er uit, tot ruggemerg, tong en hersenen toe, de huid wordt gewaschen en gedroogd, daarna bestreken met arseenzure kali tegen de mot en dan wordt de natte huid om het turflichaam..."

Midden in deze technische uitzetting worden we gestoord door een vreeselijk gekrijsch. Onze gastheer kijkt even op, maar zegt dan geruststellend: „Dat is mijn havik, hij is een beetje ongedurig vandaag. Maar ik zal hem toch even moeten kalmeeren.”

Achter in den tuin, fleurig en woedend zooals alleen een springlevende roofvogel kan zijn, zit een havik een vreeselijk kabaal te schoppen. „Hij is anders al een heel eind op weg,” verklaart de heer Bos, die zich nu plotseling ontpopt als valkenier, zij het ook een moderne, die zijn vogel mee op de fiets neemt om hem aan zich te wennen. De valkerij schijnt den Nederlander toch in het bloed te zitten, want overal in het land duiken tegenwoordig weer amateurs op, die met den vogel op haar en veer jagen, maar de heer Bos bekent ons, dat hij tot nu toe toch meer succes met het geweer gehad heeft.

„Ik zorg zelf voor mijn materiaal,” vertelt hij. „maar vanmiddag heb ik wel een bok geschoten, doch geen echten en geen opgezette! Om herten behoef ik trouwens

Het diorama van de zee- en strandvogels in het museum op den Holterberg.

Onder de vaardige handen van den preparateur ontstaat een gesneden lichaam van turf.

niet verlegen te zitten, want ik krijg elken herfst zoo ongeveer 100-150 geweien te verwerken en dat is heel wat, als je rekest, dat er nog wel een tachtig vossen bij komen.”

We kijken niet bepaald met technisch oog de verzameling hertenkoppen langs, die in de werkplaats hangen en één van ons haalt er één van den wand. Hij kijkt eens aan den achterkant, pure nieuwsgierigheid overigens, en zegt verwonderd: „Ik wist niet, dat er herten met valse gebitten rondliepen.”

De heer Bos glimlacht. „Het gebit is niet valsch, het wordt altijd achter in het hout gelegd, omdat men daaraan den leeftijd van het beest bepaalt. Velen denken, dat een zesender drie jaar moet zijn, maar dat is lang niet altijd waar, de ouderdom wordt bepaald naar de slijtage van de derde kies. Voedsel, parasieten, de neusworm vooral, en verschillende andere omstandigheden bepalen de geweeivorming, een „meurder”, een moordeenaar dus, die met zijn hoorns doodt, heeft heelemaal geen vertakkingen en een beestje van twee jaar kan wel een zesender zijn. En hier: een zesender van negen jaar...”

„Zeker een vijfje, vrouwen smokkelen altijd met haar leeftijd,” zegt één van ons onbedacht, doch op dit

bewijs van onkunde is onze gastheer zoo beleefd niet te reageren. Maar wij nemen nu snel afscheid om te vermijden, dat wij in tegenwoordigheid van een man, die zooveel bokken schoot, er in een uur niet meer schieten dan hij in zijn heele leven.

Een tooneeltje van ware ouderlijke, geënsceerd door den heer Bos. (Foto's Panorama-De Jong)

De heer Bos met zijn havik, die nu wel custig op zijn hand zit, maar toch erg leelijk kijkt.

WAAR NEDER IN NEDER

Een Nederlandse poes kijkt van een Nederlandsche schuit achterdochtig naar een volgens haar slechts half Nederlandschen fotoograaf.

Een Nederlandsche boerderij ligt als de meeste Nederlandsche boerderijen tusschen een Nederlandsche stoot.

Op zoek naar onze dubbele Vaderlanders

Het is heusch geen raadsel of een flauwe woordspeling: Nederland bestaat in Nederland en het telt elf boerderijen, als 't ware vertegenwoordigers van de elf provinciën. Het is niet gemakkelijk te vinden en het komt lang niet op alle kaarten voor, de weg er heen gaat over tientallen en nog eens tientallen bruggetjes en het is een smalle weg, waarop je 't stuur recht moet houden, anders ga je kopje onder voor je het weet. Nederland zou niet Nederland heeten als het niet midden in het water lag en men vindt het dan ook in het drassigste deel misschien van ons dierbaar vaderland: midden in het veen, aan alle kanten omringd door water, in den kop van Overijssel - u weet wel, waar al die blauwe streepjes op de kaart staan, juist ja, allemaal slooten en vaarten en tochten en kanalen, met „sprietjes“ land er tusschen. In het schier ontoegankelijke veengebied tusschen Ossenzijl en Blokzijl, Steenwijk en Kuinre, daar ligt Nederland!

Ja, dat zal niet meevallen,” zegt een oude boer, die we aan de Linde vragen of we over Ossenzijl Nederland kunnen bereiken. „Zoo'n plaatsje moet wel bestaan, maar ik ben zelf nooit verder dan

Wetering geweest. Het ligt daar ergens in de plassen.” Hij wijst vaag naar den gezichtscinder. Plotseling kijkt hij me aan: „Wilt u daár naar toe?”

Ik knik zwijgend. Moet ik hem uitleggen, dat ik „Nederland in Nederland” wel een merkwaardig plekje vind? „Er is zeker niet veel te zien,” zeg ik ten slotte, mijn plannen listiglijk verdoezelend.

Ten slotte, je kunt nooit weten, expeditieleiden worden wel eens meer door de vijandig gezinde bevolking vermoord en ik heb echt het gevoel op expeditie te zijn. Maar de goede man heeft werkelijk niets kwaads in den zin. „Een paar boerderijen,” zegt hij. „Maar als u het wilt fietsen, zult u een paar maal af moeten stappen.”

Nu, dat blijkt achter Ossenzijl, als we het fietspad nemen langs de Kalenberger gracht. Het is brugje op, brugje af en dus ook fietsje op, fietsje af. We

Een dubbele Nederlandsche draagt nog quarne het kunstig ge haakte mutsje.

In Nederland wordt een nieuw huis gebouwd: zooals alles komen ook de steenen te water op de plaats van bestemming.

LIGT NEDERLAND NEDERLAND?

Onder: Dat is nu Nederland! Een kaart met een paar schuifjes en eenig boerderijen. Hoe op en top Nederlandsch is dit plaatje.....

De grootste verkeersbrug in Nederland. (Foto's Panorama-de Jong)

krijgen langzaam maar zeker pijn in onze lendenen, doch mijn metgezel meent, dat het wel een goede oefening moet zijn voor je beenspieren. Terwijl hij die troostrede uitspreekt, duikelt hij bijna van een bruggetje, want het zijn heel merkwaardige bruggetjes hier, bruggetjes met spleten, waarbij de plank waar je over loopt veel smaller is dan de leuningen aan weerszijden en je trapt dus in het niets voor je het weet. We zijn overigens echte vreemdelingen in Kalenberg, merken we nu, want alles wat hier fietst, stapt alleen maar in hooge noodzaak af, het meerendeel hobbelt vroolijk op het steigerende vehikel over de losliggende planken en als wij het met ware doodsverachting ook probeeren, gaat het, al krijg je dan ook bij elke brug die je neemt een gevoel alsof je je stalen ros bij stukjes en beetjes vermoordt.

We hebben na Ossenzijl driemaal gevraagd: na Kalenberg moeten we naar links en dan weer naar rechts en vlak voor het kerkje loopt een smal pad (met bruggetjes) het land in of liever de landtongen op, naar Nederland.

En op dat paadje, vlak voor het kerkje, midden tusschen water en water en bruggen en bruggen is iemand op het lugubere idee gekomen juist zijn meidoornheg te knippen op een dag, dat een expeditie van twee man Nederland wilde gaan ontdekken en „prik” zei de doorn, „piep” zei de band en van de twee nikkertjes bleef er nog maar één, want de dichtstbijzijnde rijwielerhersteller woont drie kwartier verder op.

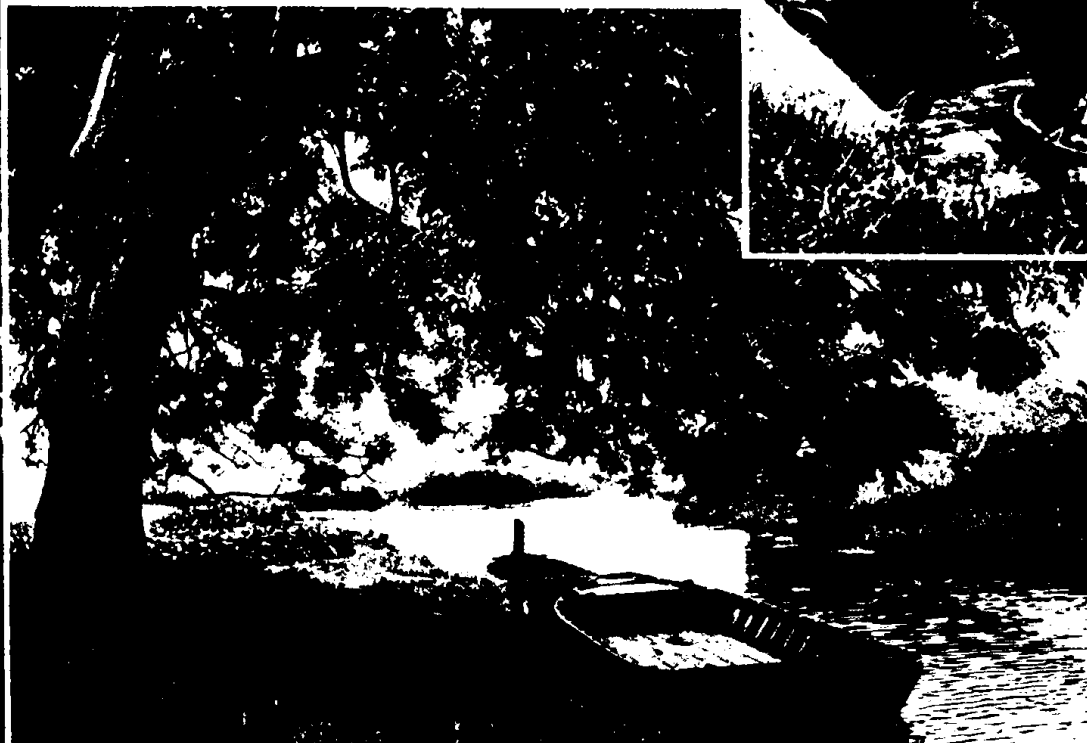
Bij een goede expeditie hoort dat ook zoo: de helft van de leden moet onderweg bezwijken en de andere helft bereikt onder velerlei ontberingen het doel. Hij telt de elf boerderijen, hij bekijkt de bruggetjes, de slootjes, de melkkannen en de poes. Hij bezichtigt de weilanden en de „dubbele landgenooten”, hij spreekt als zijn meening uit, dat „Nederland in Nederland” een dubbel zindelijk dorpje is en de charme heeft van twee maal Nederland in het klein.

En zoo is het: ten slotte is er niet zoo bijzonder veel bezienswaardigs in Nederlandsch Nederland te vinden, maar het landschap, de streek, de hoogte lichten, het wijde water, de bruggetjes zelfs en het fietspad (zonder doornen dan), het typisch Nederlandsch van Nederlands Nederland heeft voor elken rechtgeaarden Nederlander zooveel charme, dat hij de verzuchting slaakt: O, Nederland, mijn Nederland, waarom ben je niet dubbel?

R. B.

Nederlandsche kinderen aten pap uit deze Nederlandsche nap en grootmoeder maakt de nap schoon in de Nederlandsche sloot.

Een rustig plekje in het overigens niet erg lawaaiige Nederland.

De auto's van den geneeskundigen dienst te Rotterdam rijden thans op persgas, dat in stalen cylinders op een aanhangwagen wordt meegeroerd. Op dit wagentje is een slede gemonteerd, waarop de brancard geplaatst wordt, zoodat men den patiënt veel gemakkelijker dan vroeger in den wagen kan leggen. (Foto Polygoon-Hof)

BINNENLANDSCH NIEUWS

Smakelijk eten! Een kijkje in een clandestiene slachterij, waar vreeselijke toestanden op hygiënisch gebied heerschen. (Foto Profilti)

Kijkje in een clandestiene slachterij. Op een wrak tafeltje wordt het geslachte beest in karbonades en lapjes verdeeld. Of de klant nog wel zin in zijn duur betaald vleesch zou hebben, als hij zag, hoe het werd klaargemaakt? (Foto Profilti)

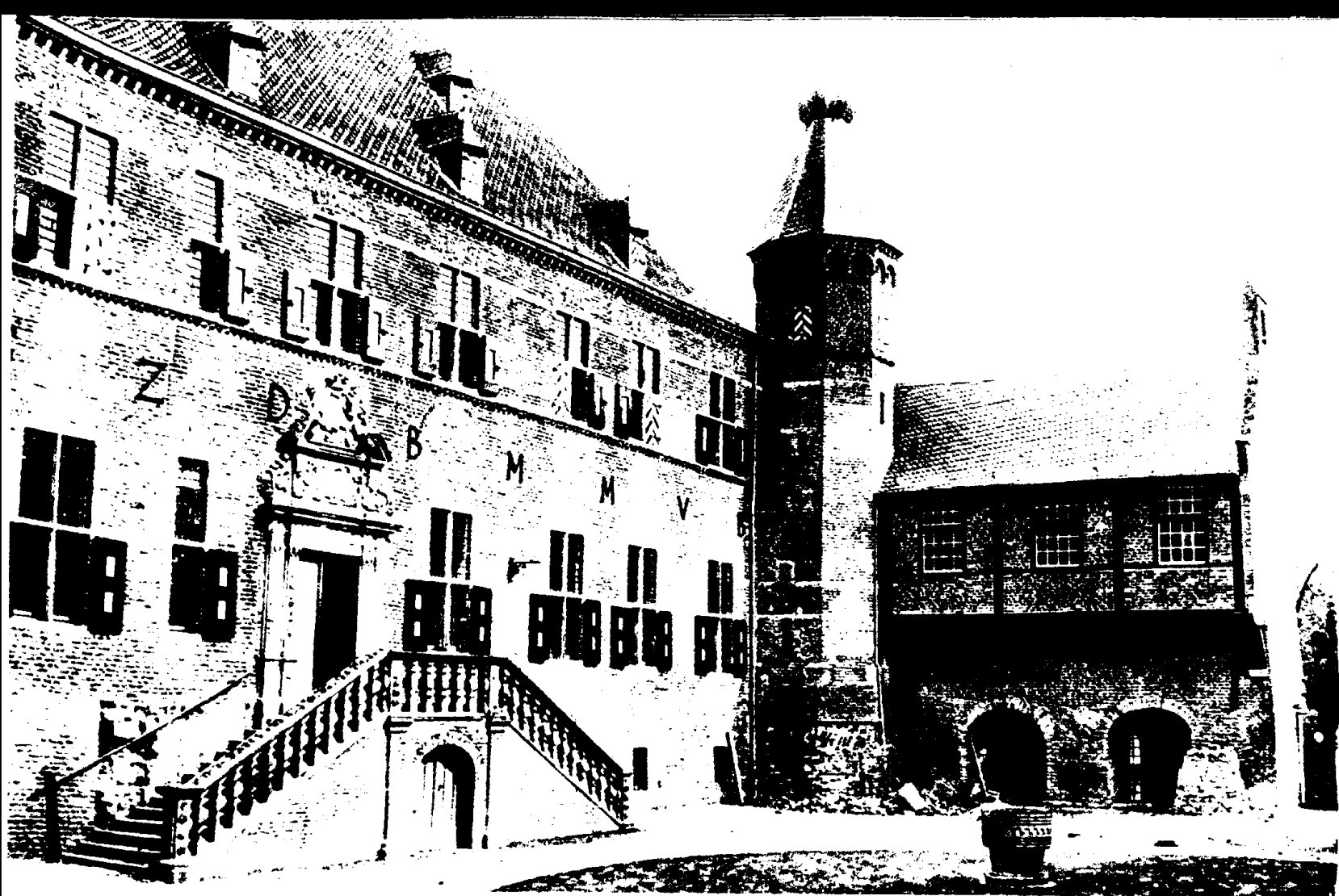
In den z.g. Spaanschen polder nabij de Delfsharensche Schie is de speciale opgravingsploeg van de Divero begonnen met opgravingen naar het kasteel Spangen, dat in 1572 door de Spanjaarden werd verwoest. Een groot gedeelte der fundamenten van het kasteel is reeds blootgelegd. (Foto Polygoon-Hof)

Op de tabaksreiden in de omgeving van Amerongen is thans de eerste pluk reeds voorbij. De groote onderste bladen worden het eerst geplukt. Eenige weken later volgt de tweede en daarna de derde pluk. (Foto Polygoon-Van Bilsen)

Op 18 Augustus is de interessante tentoonstelling „Productieslag in Europa” voor het publiek opengesteld. Deze tentoonstelling, welke in Pulchri Studio te Den Haag gehouden wordt, is georganiseerd door de commissie dr. Posthuma. Een hoekje van de tentoonstelling, dat fraai Westlandsch fruit, groenten en bloemen laat zien. (FotoSchimmelpenningh)

Het bekende kasteel Huize Bergh te 's-Heerenberg, dat voor ruim twee jaar grotendeels door brand werd verwoest, heeft men gerestaureerd en weer in den ouden staat gebracht.

(Foto Polygoon-Sagers)

De drieling van de familie Breustädt te Eelde vierde onlangs zijn tweede verjaardag. Het smalle landpad is niet berekend op een Kinderwagen van zoo'n omvang.

(Foto Zeylemaker)

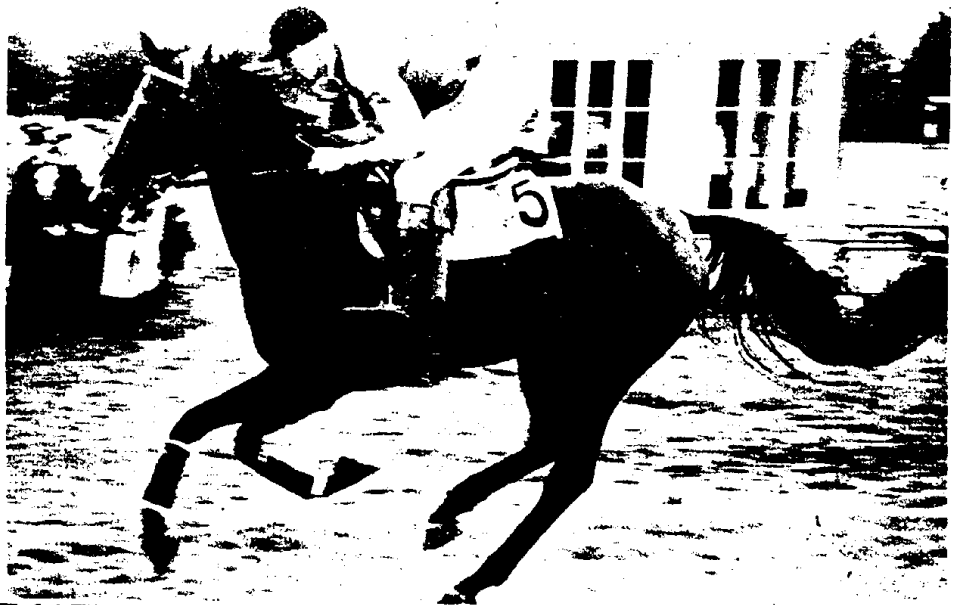
Een blijde en zeldzame gebeurtenis in de paardenwereld. De merrie „Zita" verraste onlangs haar eigenaar, den heer J. Hulsen te St. Oedenrode, met de geboorte van een tweeling van merrie-reulens.

(Foto Het Zuiden-Spierings)

De geit, eens weinig in aanzien, staat tegenwoordig in het brandpunt der belangstelling wegens de heerlijke bonvrige melk. Een tafereeltje op een Geldersche boerderij, waar de gasten op verse melk onthaald worden.

(Foto Reportageservice-Ter Beek)

Op den derden Coursedag in het stadspark te Groningen won „Coronation", eigenaar E. A. H. B. graaf van Bijlandt, den ren om den Graecus-prijs met grooten voorsprong.

(Foto Folkers)

Onlangs vonden nationale athletiekwedstrijden op Te Werve te Rijswijk plaats. De start voor de 100 meter. V.l.n.r.: Groen, Kok, Van Beveren, Grijssels, Pen, Spec.

(Foto Schimmelpenninck)

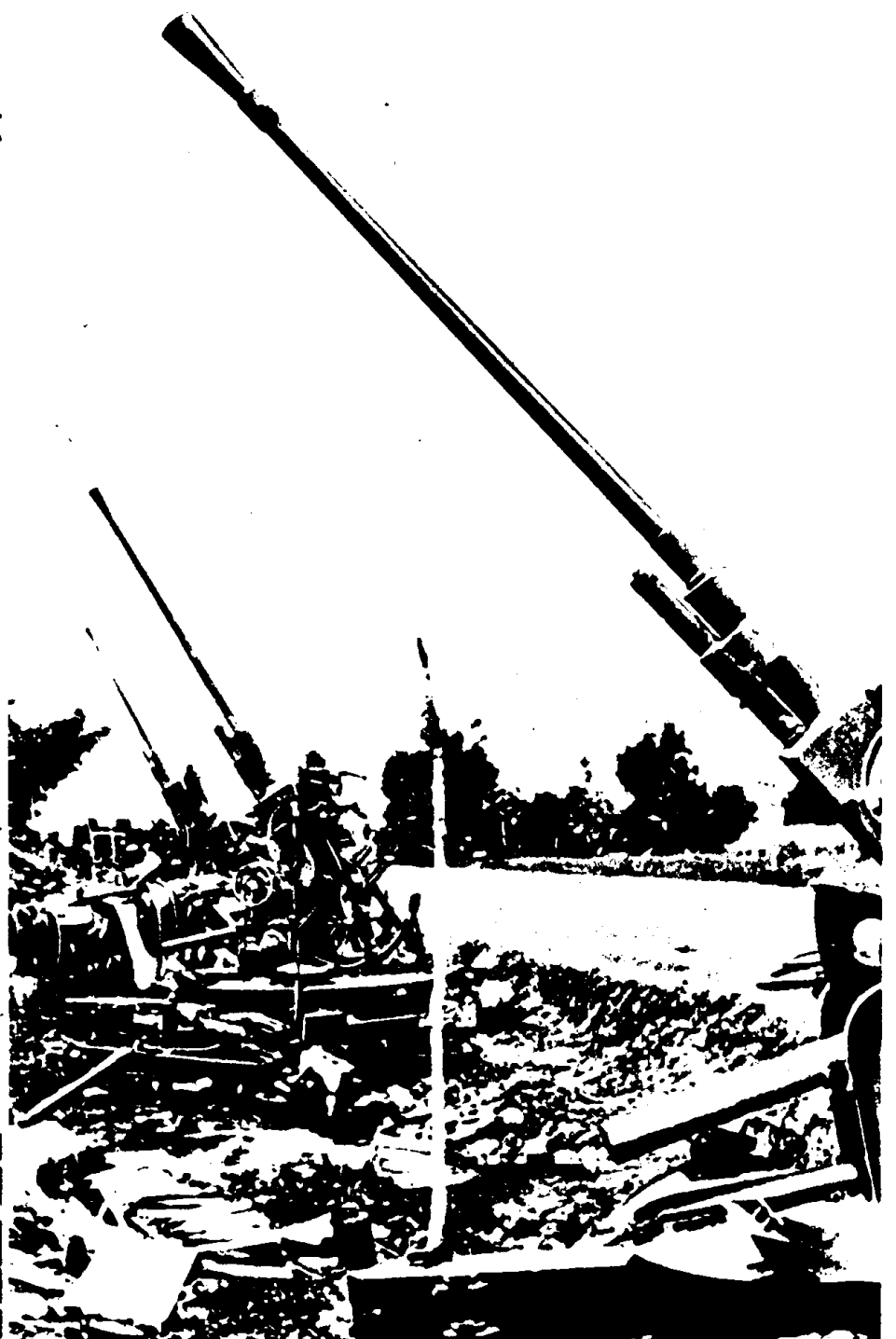
Het passeeren van een bruggenhoofd is meestal zeer moeilijk. Een mitrailleurpost heeft stelling genomen en beschiet den aftrekkenden vijand. (Foto Orbis-Holland)

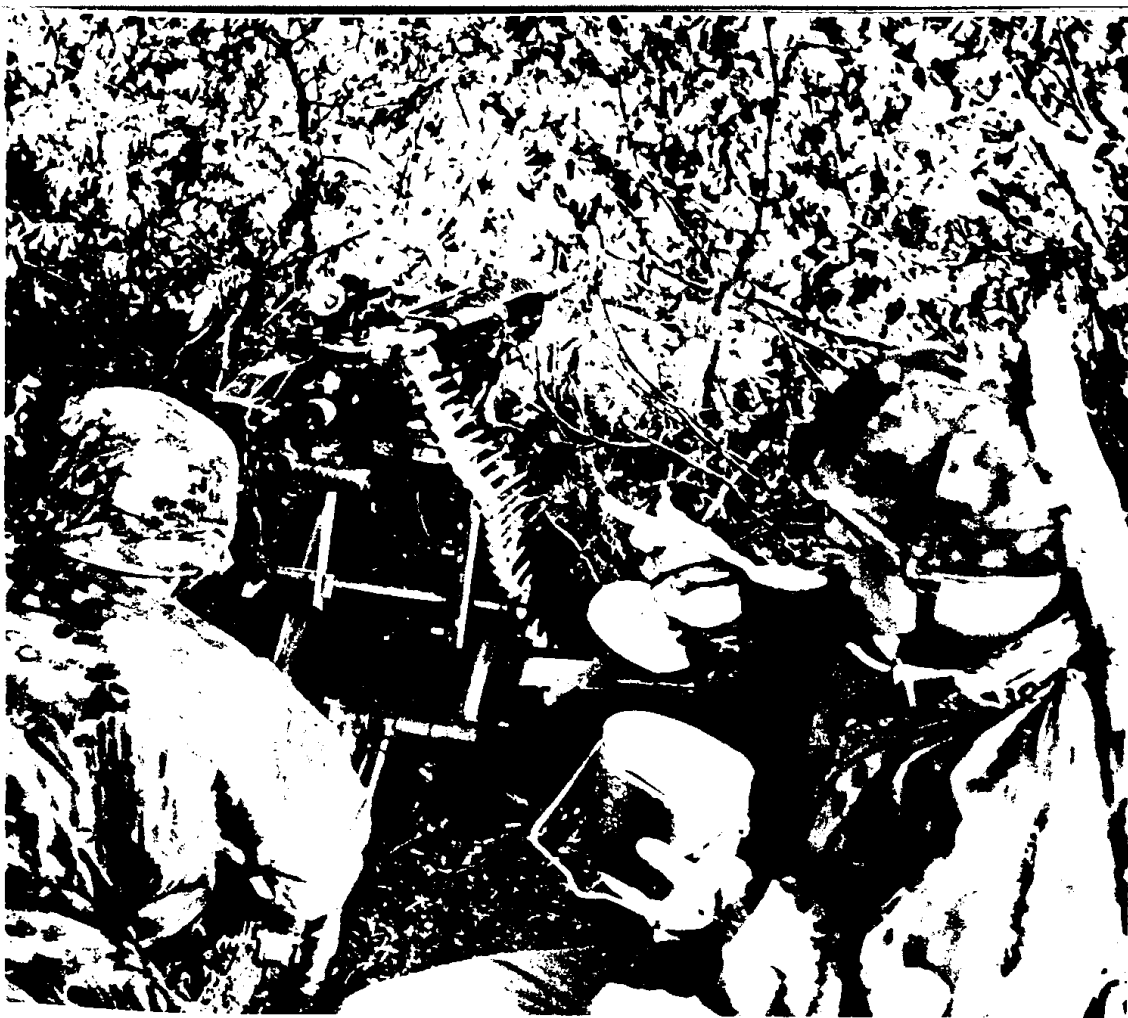
Als herinnering aan de nederlaag staat dit Sovjet-afweergeschut in de verlaten stelling. (Foto Orbis-Holland)

Door zijn industrie en als knooppunt van spoorwegen is Smolensk een stad van betekenis, die dan ook hardnekkig door de Sovjets verdedigd werd. Vluchtelingen, die uit vrees voor de Sovjets de stad verlieten, keeren nu de bezetting door de Duitschers in haar woonplaats terug. (Foto Ass. Press)

DE STRIJD TEGEN DE SOVJET-UNIE

Generaal Antonescu, staatsleider van Roemenie, in gesprek met Generaloberst Schotterl (links) en generaal-reidmaarschalk von Rundstedt, rechts (half zichtbaar) generaal der vliegers Lohr. (Foto Hoffmann-Stapf)

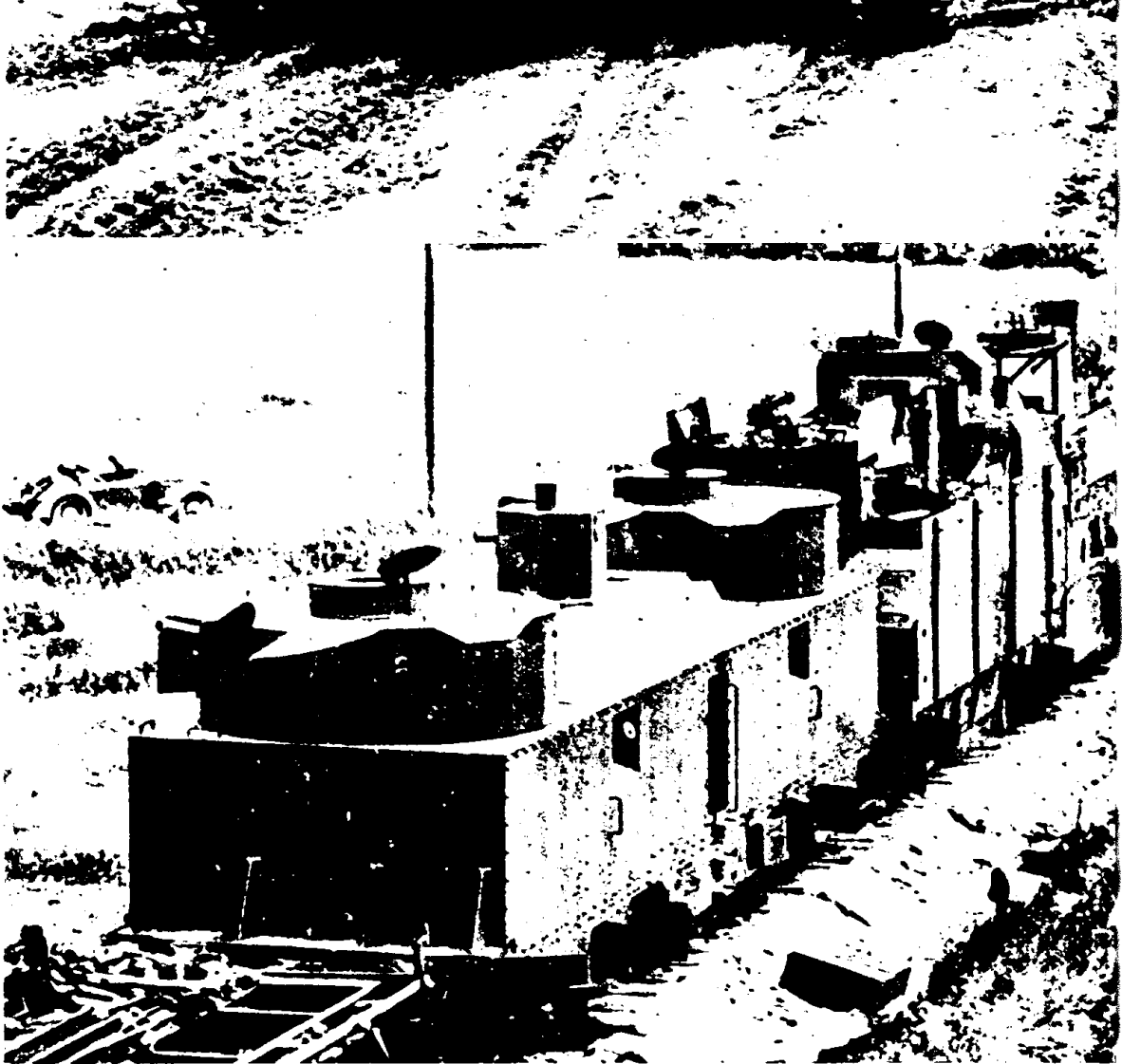

De etenhalers zijn in de eerste linies teruggekeerd. Terwijl een der manschappen van een machinegeweepost zijn hamer still, bewerkt een ander het terrein.
(Foto Orbis-Holland)

Met verechtaardighden trots wordt een buitgemaakte vlag bezichtigd.
(Foto Orbis-Holland)

Onder elkaar: Duitse infanteristen trekken met gebruikmaking van een pantsrwagen op: dikke stofwolken omhullen deze colonne op haar tocht door het bosch, dat zooveren van Sorjets gezuiverd werd. Daarouder 'n vernielde pantsertrein, die door een lichte bom buiten afrecht werd gesteld.
(Foto's Orbis-Holland)

Een groepje etenhalers van de Duitse Waffen SS op weg naar de voorposten van het front in Finland.
(Foto Orbis-Holland)

Jarenlang heb ik last van pukkels gehad, nu ben ik ze kwijt dank zij

Blanko-sulf

per flacon fl. 1.10
in alle apotheken

B.H. Nederlandsch Octrooi Nr. 48463. DRP.

Het geheim

VAN EEN GOEDE TANDVERZORGING

bestaat niet alleen uit het zorgvuldig en regelmatig borstelen van het gehele gebit. Zelfs als Uw tanden er helder wit uitzien, kunnen zij nog aangetast zijn door tandsteen. Tandsteen is veel gevaarlijker dan velen denken: In vele gevallen is het de oorzaak van het losraken der tanden, die ten slotte uitvallen. Alleen de regelmatige, mechanische verwijdering van het tandsteen was tot voor korten tijd mogelijk. Tegenwoordig is het echter vrij wat gemakkelijker, een schitterend wit en...

een gezond gebit te bezitten: Er is een nieuw Nederlandisch tandpasta, dat tandsteen met succes tegengaat: Solidox-tandpasta. Het is het eenige Nederlandse tandpasta, dat Sulforicinoleaat bevat (Ned. Octr. 19178). Wetenschappelijke onderzoeken hebben aangetoond, dat Sulforicinoleaat het aangewezen middel is voor de bestrijding van tandsteen. Begin daarom nu heden Uw gebit te verzorgen met Solidox. Gebruik Solidox-tandpasta tweemaal per dag en ga tweemaal per jaar naar Uw tandarts.

NU OOK EXTRA GROOTE TUBE VOOR 65 CT. VERKRIJGBAAR

Bij rookershoest helpen

reeds **2 Rheila's** meermalen per dag

Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten f.-30en-50

Een wonderlijk testament

SLOT VAN BLZ. 9

een vermogend man gestorven. Daar hij geen kinderen naliet, besloot hij er zorg voor te dragen, dat de rente van zijn bezittingen na zijn dood praktisch gebruikt zou worden. Dit bracht hem er toe in 1558 aan het Heilige-Geesthuis te Haarlem een losrente en eenige stukken land te vermaken onder voorwaarde, dat de opbrengsten daarvan elk jaar besteed zouden worden aan twee jonge maagden, geboren in Haarlem of in Heemskerk, die tusschen Lucasmarkt en Maria Lichtmis in het huwelijksbootje stapten. Dit had Van Heemskerk niet dom bekeken, want hij kon wel op zijn vingers natellen, dat de meeste bruidjes zijn geld tot den laatsten stuiver nuttig zouden besteden. Bovendien moet het idee, dat hij op deze wijze in de toekomst voor menig arm meisje een huwelijksmogelijkheid maakte, hem tevreden gestemd hebben. Waarom alleen zij in aanmerking kwamen, die tusschen Lucasmarkt en Onze Lieve Vrouwe Lichtmis in het huwelijks traden, daar kunnen we slechts naar raden. Misschien heeft hij hiermede een bepaalde gebeurtenis uit zijn leven willen herdenken.

Uitstekend te verklaren is echter het feit, dat voor zijn geschenk slechts Haarlemsche en Heemskerksche schoonen in aanmerking kwamen. De schilder toonde hiermede een voorkeur te hebben voor de meisjes uit zijn geboorteplaats en uit de stad, waar hij het grootste gedeelte van zijn leven gewoond en gewerkt had. Zonderling is echter de bepaling, dat de voltrekking van het huwelijks plaats moest hebben op zijn graf! Menschelijkerwijs gesproken lijkt een kerkhof toch allerminst de aangewezen plek om zulk een feestelijke

gebeurtenis te doen plaatsvinden. Waarschijnlijk had Van Heemskerk deze vrij lugubere bepaling gemaakt, om daarmede tot in lengte van dagen de aandacht op zijn naam gevestigd te houden en niet alleen als kunstenaar, maar ook als weldoener na zijn dood bekend te blijven.

Als onze opvatting juist is, dan levert zij een klein bewijs van des schilders ijdelheid, waarmede hij overigens geen mensch heeft kwaad gedaan en welke wij hem ook geenszins kwalijk nemen.

Waar Van Heemskerk's nalatenschap ten slotte gebleven is, heeft men tot nu toe niet kunnen ontdekken. Het is echter zeker, dat er heel wat bruidsparen op zijn graf gelukkig zijn gemaakt, want Maerten van Heemskerk stierf in 1574 op zesenzeventigjarige leeftijd en gedurende tweehonderdertien jaar werd, volgens zijn laatste wil, ieder jaar de ceremonie verricht en de uitkeering gedaan.

Het bruidje, dat het laatste „graf-waarts" toog om het cadeautje van den ouden Maerten en het huwelijksgeluk te verwerven, was Trijntje Klaasje de Boer, die op 19 November van het jaar 1787 in den echt verbonden werd met Jan Knyl.

Vermoedelijk hebben de beheerders der bezittingen, nadat het Heilige-Geesthuis verdwenen was, ook de uitkeeringen gestaakt.

In ieder geval mogen we wel aannemen, dat de erfenis voor een goed doel gebruikt is, al zou men terecht hier tegenin kunnen brengen, dat dit toch niet geheel in overeenstemming was met de bedoeling van den erfflater.

JAN D. VOSKUIL

ONZE FAMILIENAMEN

Opnieuw beantwoorden wij enkele ingekomen brieven. Om eens te laten zien hoe de namen in den loop der jaren dikwijls vervoormd werden, bespreken wij allereerst den familienaam *Olieroek*, zooals die wordt vermeld in Johan Winkler's werk „Nederlandse familienamen".

Nabij Schiedam lag het adellijk huis *Hooglede*. Zooals we beide als het uitspreken werd dit Hooglede vervoormd tot Hooglee. De g werd zacht uitsgesproken en verviel ten slotte geheel, zoodat Hooglee eerst Hoollee en later Hoolle werd. In verschillende Nederlandse dialecten wordt de h weggelaten, zoodat Hoolle weer tot Olee en vervolgens tot Olie kon worden. De weg, die naar Hooglede liep, werd later dan ook aangeduid als Olieweg. Nabij Hooglede lag 'n buurtschap, die Hoogledehoek heette en dus als Oliehoek of Olieroek werd aangeduid. Aan dit Olieroek ontleenen weer enkele families hun namen, die, omdat de volksmond altijd naar de meest gemakkelijke uitspraak zoekt, thans nog bestaan als *Olieroek* en *Holyroek*. U ziet dat er met een naam heel wat kan gebeuren!

Van der Zwaag is afgeleid van het Friesche woord *swaach*, dat voeweide beteekent. Dit oude woord kunt u herkennen in de plaatsnamen *Beetsterzwaag* en *Kollumerzwaag*. Nog bestaande familienamen zijn *Zwaagstra* en, in Dronthe, *Ter Zwaeg*. Ook *Zwaagman* en *Zwaegman* komen voor.

Verheul is een echte naam uit het Nederlandse waterland. Een heul is een overdekte doorgang voor een waterstroom.

Veroeij is een samensmelting van *Van der Weide*. Niet altijd wordt hiermede een stuk grasland bedoeld. *Weij* kan in enkele gevallen ook een schrijfwijze zijn voor *Wijde* of *Wyde*, waarmede, o.a. in de buurt van Githoorn, tal van meertjes worden aangeduid.

Quadt is een vervoorming van een oude schrijfwijze voor *kwad*. Als familienaam komt ook *De Quay* voor. Dergelijke namen gaan veelal terug tot oude bijnamen zooals *Quayennick* en *Quayebuur* (d.i. kwade penning en kwade buurman), familienamen, die nog steeds voorkomen. Heel wat onschuldiger klinkt de naam *De Kwadaadsteneel*, ook voorkomende als *Quastinet*, enz. Tegenhangers van al deze „kwade" namen zijn de familienamen *De Goede*, *De Goey* en *Den Besten*.

De Munk is evenals *De Mynck* en soortgelijke namen een verouderde schrijfwijze voor *De Monnik*.

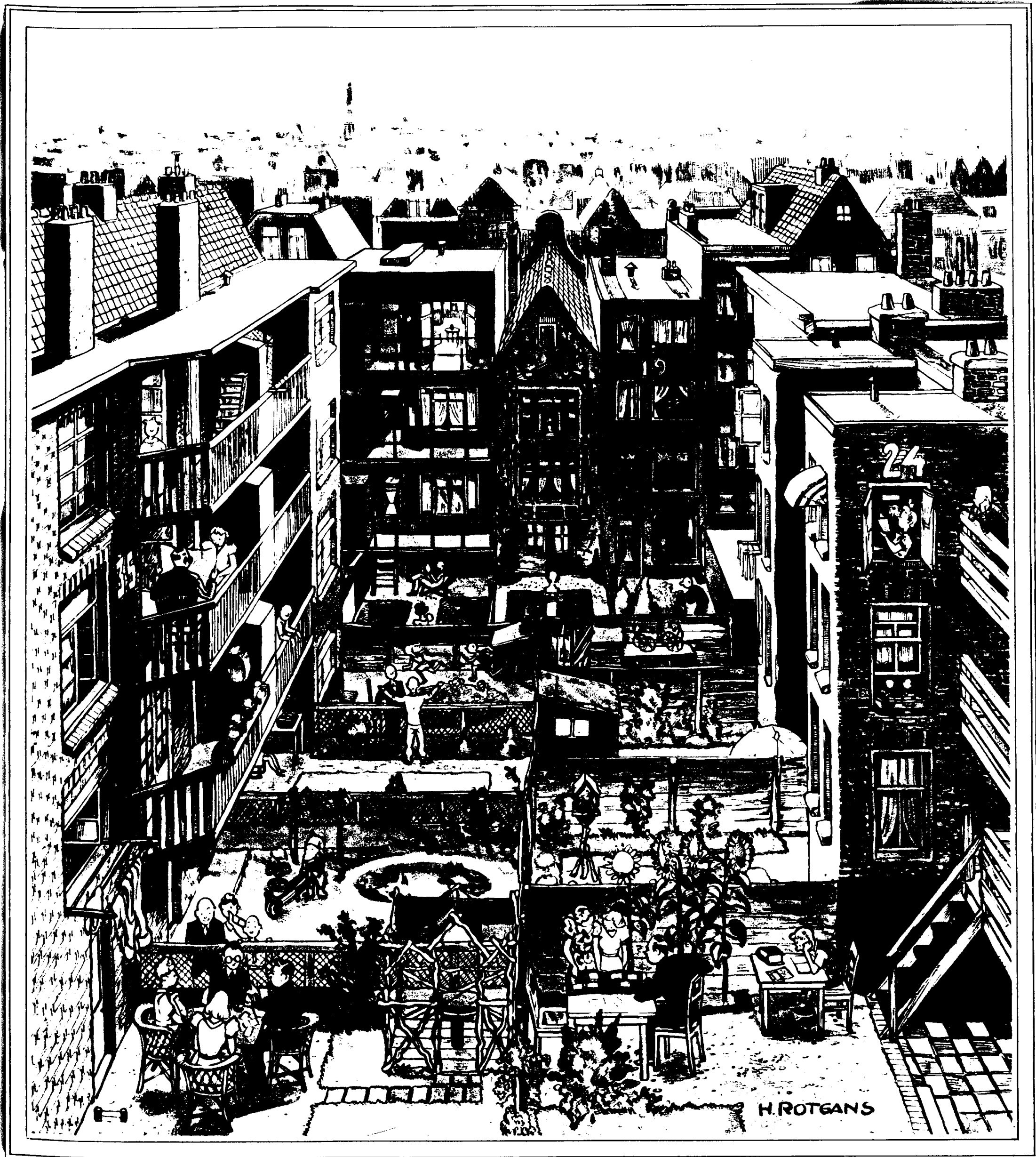
Kuystenbrouwer is een naam, ontleend aan het bedrijf van den brouwer, waarbij we bedenken moeten dat *kuit* de naam was, waaronder in de middeleeuwen een bijzonder soort bier bekend stond. Uit 't zelfde bedrijf is de naam *Hoppenbrouwer* herkomstig. Bij bier hoort *mout*, een woord dat we terugvinden in de namen *Smoutmaeckers* en *Molmaker*.

Schulte is met *Schollen* en *Schouten* een aanduiding, dat de oorspronkelijke naamdrager een zoon van een schout of scholt, een woord waarmede in Holland de hoogste politieambtenaar werd aangeduid, terwijl het in Gelderland en Overijssel werd bezegd voor een eigenverdien aanzienlijken boer.

Zeel. Bij de oud-Germaansche volkstemmen, o.a. bij de Saksers, werd de groote woning van den hoofdman *zale* of *sele* genoemd, een woord, dat voortleefte in ons taal. Plaatsnamen zijn *Olienzaal*, *Scherpenzeel*, enz. Als familienamen komen nog steeds voor: *Bruynzeel*, *Immerzeel*, *Zaalberg*, enz.

Een lezer vraagt onze belangstelling voor den naam *Kijne*. Uit een stamboom, dien hij tot plm. 1636 samenstelde, blijkt dat vervoormingen tot *Kiene*, *Kienen*, *Kine* en *Kijnen* geen zeldzaamheid zijn. Hij wil in verbinding treden met deze naamdragers, waartoe wij gaarne onze bemiddeling verleenen. L.

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad met de bijbladen „Humorist", „Sjors" en „Haken en breien". Verschijnt Donderdags. Hoofdredacteur: J. A. M. Douwes, Heemstede. Plaatsvervanger: W. N. Stuijbergen, Haarlem. Abonnementsprijs 13 cent per week; per kwartaal /1.69, franco per post /1.80 per kwartaal bij vooruitbetaling; losse nummers .16 cent. (Prijzverhooging toegestaan door het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart onder nr. 17796 N.P. d.d. 23 April 1941.) Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonneementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. Bureau's: HAARLEM: Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Provenierssingel 27, Telef. Int. 47133, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5; Telef. 81. K 1311

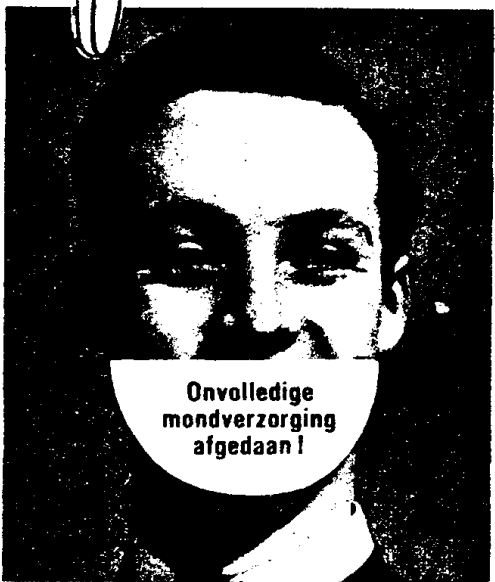

(Teekening H. Rotgans)

PANORAMA
 KALENDER
 1941
 SEPTEMBER

Z	M	D	W	D	V	Z
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Alleen met „Castella” reinig ik grondig!

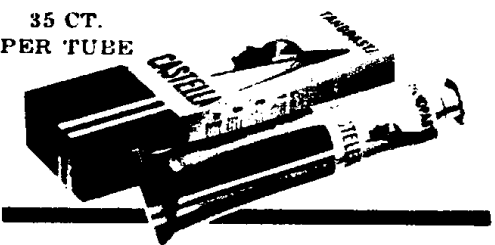

Alleen Castella tandpasta bevat het Perldon, dat met duizenden schuimbelletjes de kleinste hoeken van het gebit reinigt.

Castella
schuimende TANDPASTA

De enige tandpasta met PERLDON

35 CT.
PER TUBE

Weer zoo'n goed
DOBBELMAN - product!

EEN ROMAN UIT DE BERGWERELD

PETER EN VERONICA

DOOR HANS ERNST

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE: Peter Marcus, een eenvoudige jongeman, die zijn dagen slijt als herder op de Zwitsersche Alpenweiden, en Veronica Büchler, de eenige dochter van den rijken Bergboer, zijn zich bewust geworden van hun innige liefde voor elkaar. Veronica's vader keurt dezen omgang sterk af, omdat Peter zeer arm is. Hoewel zulks niet waar is, laat hij Marcus weten, dat zijn dochter reeds met Wastl Reitenberger verloofd is. Peter voelt zich bedrogen en besluit Veronica niet meer te ontmoeten.

Als Peter van den winter dan weer in het dorp kwam, zou hij haar misschien wel eens ontmoeten. Maar dat zou niet hinderen, dan waren er maanden verlopen en kon hij wellicht heel vriendelijk den hoed afnemen en goedendag zeggen, want ze moest niet denken, dat hij om haar treurde. Niemand zou ooit weten, hoe zwaar deze slag hem had getroffen.

Veronica wist van niets. Ze wachtte op Peter zoals ze elken Zaterdagavond op hem wachtte, misschien vandaag met wat meer ongeduld, omdat ze hem toch moest zeggen, wat er gebeurd was; en dat ze hem trouw zou blijven, wat er ook van komen mocht.

Hoewel ze er niets van begreep, dat Peter niet kwam, maakte ze zich daarover nog geen zorgen en rekende erop, dat ze hem den volgende morgen wel bij de kerk zou ontmoeten. Dan kon ze hem zeggen, dat ze 's middags op de Berenweide op hem zou wachten.

Ze ging dus den volgende morgen wat vroeger van huis, in de hoop Peter nog voor de kerk te spreken. Maar hoe ze ook keek, ze kon hem nergens ontdekken. En toen boven het koor inzette en Peter's stem er niet bij was — oeh, ze zou zijn stem uit duizenden herkennen — werd het haar toch angstig te moede. Misschien was hem een ongeluk overkomen, bedacht ze. Houthakken is een gevaarlijk werk en Peter zou niet de eerste zijn, die op een haar van dennetakken naar beneden was gedragen. Ze kon wel huilen bij die gedachte en kon nauwelijks het oogenblik afwachten waarop de zegen werd gegeven.

Ze was een van de eersten, die de kerk verlieten, en ging meteen naar den winkel van Marcus. De winkelierster groette heel minzaam en vroeg wat ze wenschte.

Ik wil weten wat er met Peter is, zei haar hart. Maar op hetzelfde oogenblik voelde ze, dat ze het aan deze vrouw niet kon vragen. Verward vroeg ze naar een paar schorthanden.

„Welke kleur?”
„Ik moet blauwe hebben,” zei ze haastig. „Drie meter breede, blauwe schorthanden.” Ze zei het extra-luid en keek naar de kerkendeur. Ze verwachtte Peter door die deur te zien verschijnen.

Vermoedelijk stond de opwindung op haar gezicht te lezen, want de winkelierster zei, terwijl ze de handen inpakte: „Je hoeft niet ongerust te wezen. Veronica. Peter is niet thuis.”

Veronica hoorde alleen: „Je hoeft niet ongerust te wezen”. Waarom ongerust? Wat was er dan gebeurd?

„Waar is hij dan?” vroeg ze. Het was of haar keel werd dichtgeknepen.

„Hij is vanmorgen heel vroeg weer teruggegaan naar de bergen. We hebben hem gisteren alles uitgelegd wat je vader gezegd had, en Peter was wel zoo verstandig om in te zien, dat het geen nut heeft om je verder na te loopen.”

„Is mijn vader gisteren bij jullie geweest?”

„Ja, gisteravond, kort voordat Peter thuiskwam.”

„En wat heeft vader dan gezegd?”

Vrouw Marcus deed het heele verhaal. Daarop wist Veronica niets te antwoorden. Het overviel haar te onverwacht. Er kwamen meer mensen in den winkel. Met bleeke lippen vroeg ze, wat ze schuldig was, en betaalde met trillende vingers.

Veronica verliet den winkel en holde naar huis. Haar gemoed was in opstand en ze verlangde ernaar, thuis te komen en haar vader eens flink de waarheid te zeggen.

Maar haar vader was niet thuis en haar moeder, aan wie ze alles haastig vertelde, schudde enkel medelijdend het hoofd. Weliswaar maakte ze Veronica geen verwijten over haar liefde, maar ze zag op tegen de oneenigheden, die er uit zouden voortkomen.

„Weest u maar niet bang,” zei Veronica. „Ik blijf niet in huis. Ik kan vader niet meer zien. Kunt u zich begrip, moeder, hoe iemand zoo kan liegen? Ik zou hem naar Marcus hebben gestuurd omdat Peter me steeds lastig viel!”

„Je had wel kunnen weten, kind, dat je vader het nooit goed zou vinden!”

„Maar waarom eigenlijk niet, moeder? Zegt u me dan eens, wat er voor verkeerd is. Zijn niet alle menschen gelijk?”

„Voor je vader begint de mensch pas bij den grooten boer.”

„En bij u, moeder?”

„Mij zijn alle menschen goed, zoolang ze eerlijk en rechtschapen zijn.”

„Dan lijkt ik zeker op u en heb van vader alleen de koppigheid geërfd. Ik laat me niet op den kop zitten, moeder, en me voorschrijven met wien ik trouwen moet. Ik neem dengene, waarvan ik houd, en dat is Peter, al sinds mijn kinderjaren.”

„Wees toch verstandig, meisje.”

Haar moeder wist gedaan te krijgen dat Veronica beloofde, geen ruzie met haar vader te zullen maken wanneer hij thuiskwam, maar het meisje verklaarde tevens, aan haar liefde te zullen vasthouden.

Ze zaten reeds allen in de groote kamer om de tafel te eten, toen de Bergboer thuiskwam. Hij had geen honger, maar ging naar de kast en schonk zich een glaasje kersenbrandewijn in.

„Hebt u dorst gekregen van het bezoek aan den kruidenier?” vroeg Veronica vinnig.

„Zoo? Heb je het al gehoord?” vroeg hij.

Veronica gaf geen antwoord, want ze bemerkte, dat het personeel veelbetekenende blikken wisselde. Eerst toen ze alleen waren, zei ze: „Die moeite had u zich kunnen besparen.”

„Ja, hoor eens, het leek me veiliger. Maar het doet me genoegen, dat je uit

Rust Roest! — En zoals roest in scharnieren zich aandient met kniepen en piepen, zoo kondigt roest in Uw gewrichten — toch eigenlijk ook scharnieren! — zich aan met snerpemde Rheimatische pijnen... Deze pijnen zijn eigenlijk ook een gevolg van rust welke roest veroorzaakt. Rust van bepaalde organen, die noodig wat aansporing behoeven om naar behooren hun werk te doen. Als ge Uw lever, nieren en ingewanden met Kruschen nieuwe energie en werklust toevoert om op oude kracht te functioneeren, dan gaat het bloed weer sneller stroomen. Schadelijke zuren, die zich in Uw gewrichten en ook in de spierweefsels hebben vastgezet (precies zooals roest dat doet in scharnieren) worden losgemaakt, opgelost, weer opgenomen in de circulatie en... afgevoerd langs natuurlijke weg. En met die afgevoerde schadelijke zuren verdwijnen ook Uw pijnen en ongemak. — Kruschen maakt U fit en monter, omdat Uw bloed weer volmaakt zuiver wordt en krachtig stroomt door al Uw ledematen.

KRUSCHEN

Bij alle apoth. en drog. 1.62, 1.47, 0.76, 0.41 p. fl.

„Een uitgesproken schoonheid”

Zoo spreken de mannen op bewonderende wijze over haar, sedert zij KHASANA gebruikt. KHASANA-lippenstift en rouge accentueeren op discrete wijze het persoonlijke karakter van iedere vrouw en verleenen haar juist daardoor zoo'n bijzonder cachet. Het is voldoende eenmaal per dag KHASANA toe te passen, want KHASANA-producten geven niet af en zijn bestand tegen water.

KHASANA

Importeur:
N.V. THE Globe Trading Co. Ltd.

44, Singel, Amsterdam C.

jezelf tot inkeer bent gekomen. Je bent toch ten slotte mijn dochter, hè?"

„Daarom heb ik ook net zoo'n harten kop als u," antwoordde zij zoo vlug, dat de Bergboer moest lachen en zich nog een glas kersenbrandewijn inschonk.

„Vandaag komt Wastl Reitenberger van den Griesberg hier," zei hij goedgeluimd.

„Zoo? Komt die hier?" vroeg Veronica omkijkend. „Die wil immers de vossen kopen?"

„Ja, daar heeft hij inderdaad interesse voor. Het zijn ook prachtige dieren. Maar de hoofdreden van zijn bezoek is dat niet. Je snapt me wel."

„Ja, ja, ik begrijp het. Hoe laat komt hij?"

„Om een uur of twee, denk ik."

„Dan ga ik meteen naar boven om me klaar te maken," Veronica zei het op eigenaardigen toon, hetgeen haar vader echter niet opmerkte. Hij keek haar na en knikte voldaan. Toen zijn vrouw even later in de kamer kwam, verklaarde hij: „En, moeder, wat zeg je er van? Veronica heeft niets meer tegen Wastl Reitenberger en zal hem nemen. Goed, dat ik dat net gisteren gehoord heb."

Zijn vrouw ging hoofdschuddend weg.

Om twee uur reed Wastl Reitenberger het erf op. Sepp spande de bruinen uit en bracht ze in den stal. „Vader is in de kamer," zei hij, en Wastl ging meteen naar binnen. In de gang bekeek hij zich nog eens en knikte tevreden. In de donkere jas met de zilveren knopen zag hij er keurig uit. Aan het ruikertje rozemarijn, dat hij in het knoopsgat droeg, konden de Büchlers zien wat de reden was van zijn bezoek.

De boerin kwam uit de keuken.

„Goedenmiddag, vrouw Büchler," groette Wastl.

„Goedenmiddag, Wastl. Ga maar in de kamer. De boer is er al." Ze ging met hem naar binnen, waar de boer hem begroette. Daarop wendde hij zich tot zijn vrouw: „Voornit, moeder, haal eens een flesch wijn. Ga zitten, Wastl, en doe of je thuis bent."

Zij zetten zich aan de tafel en spraken eerst over alle mogelijke onderwerpen, over het hout, over het vee, over de warmte buiten en over de politiek. Dan viel er een pauze. Wastl schraapte telkens zijn keel. Men kon merken, dat hij iets wilde zeggen, maar niet wist hoe hij beginnen moest. Hij boog het hoofd wat achterover en zei: „Jullie kunt zeker wel begrijpen waarvoor ik vandaag kom. Kort en goed: ik wilde vragen of ik jullie Veronica tot vrouw kan krijgen!"

Gelukkig, het was er uit! De jonge boer veegde zich het zweet van het voorhoofd en haalde diep adem.

„Tja, Wastl," huichelde de boer, „daarop waren we niet voorbereid. Aan zoiets hadden we heelemaal niet gedacht. Maar ik vermoed, dat we het wel eens zullen worden. Ik voor mij heb er niets tegen. Ik weet, dat je een brave kerel bent. En moeder zal er ook wel niets tegen hebben. Wanneer zou het kunnen gebeuren?"

„Me dunkt, dat we niet te lang moeten wachten. Ik houd er niet van, de dingen uit te stellen. In den herfst zou me wel lijken."

„In orde," knikte de boer, „ik vind het ook beter om zulke dingen niet te lang uit te stellen. Kom, moeder, roep Veronica!"

De boerin wierp hem een angstigen blik toe en verliet de kamer.

„Daar komt het nu maar op aan," meende Wastl.

„Waarop?"

„Op Veronica, bedoel ik. Ten slotte gaat het om haar. Het kon wel zijn, dat ze me niet mocht lijden."

„Stel je voor, Wastl. Een knappe jongen als jij."

De deur ging open en Veronica verscheen op den drempel. Haar ranke gestalte teekende zich scherp af tegen den donkeren achtergrond. Zij vestigde haar blauwe oogen op den jongen boer.

Zelfs de Bergboer bekeek haar met verbazing, want hij had zijn Veronica nog nooit zoo mooi gevonden. Haar gezicht was vandaag wat bleek. En ze had zich keurig gekleed, constateerde haar vader met voldoening. Ze droeg 'n donkerblauwen, geplooiden rok, waaronder men nog net haar witte kousen en lage, zwarte schoenen kon zien. Daarbij droeg ze een zwart fluweelen keursje en een fijne, witte blouse. Langzaam trad ze op de tafel toe en reikte den jongen boer de hand. „Goedenmiddag, Reitenberger."

De Bergboer straalde over zijn heele gezicht en hij trok een stoel bij voor Veronica. Ze bleef echter staan.

Het werd heel stil in de kamer, tot Wastl eindelijk zachtjes zei: „Je moeder zal je wel gezegd hebben waarover het gaat?"

„Ja, moeder heeft het gezegd."

„Nu dan, hoe denk je er over, Veronica?" Toen Veronica geen antwoord gaf, vervolgde hij: „Je hoeft vandaag niet dadelijk ja te zeggen als het je te onverwacht komt. Dan kom ik over veertien dagen nog eens terug."

„Nee," zei Veronica, en leunde met beide handen op het tafelblad. Ze boog zich wat voorover en keek hem vast in de oogen, terwijl ze voortging: „Nu je er toch eenmaal bent, Wastl, kunnen we de zaak beter meteen in orde brengen."

„Juist, dat zeg ik ook," viel de Bergboer haar in de rede.

„Want het is niet noodig, dat je den tocht tweemaal maakt. Je bent een beste jongen, Wastl, en je verdient een vrouw, die je van ganscher harte liefheeft. Zie, je moet niet boos op me zijn als ik je alles rodduit zeg. Ik zou nooit voor je kunnen wezen wat ik zijn moest, want ik heb mijn hart reeds lang aan een ander geschonken. Ik zal dien ander ook nooit opgeven, daarvoor zit het te diep bij me. Of zou je het soms beter vinden als ik ja zei en je nam, terwijl ik van een ander hield? Aan wien ik dag en nacht dacht? Nee, Wastl, dat heb je niet verdiend. Ik hoop, dat je mij begrijpt, want het zou me spijten als we hierdoor kwade vrienden werden. Meer heb ik niet te zeggen." Ze trad achteruit.

„Maar ik wel," brulde haar vader, vertoornd opspringend. Hij kon echter niet meer verhinderen, dat Veronica snel de kamer verliet, in de gang een omslagdoek greep en naar buiten stormde.

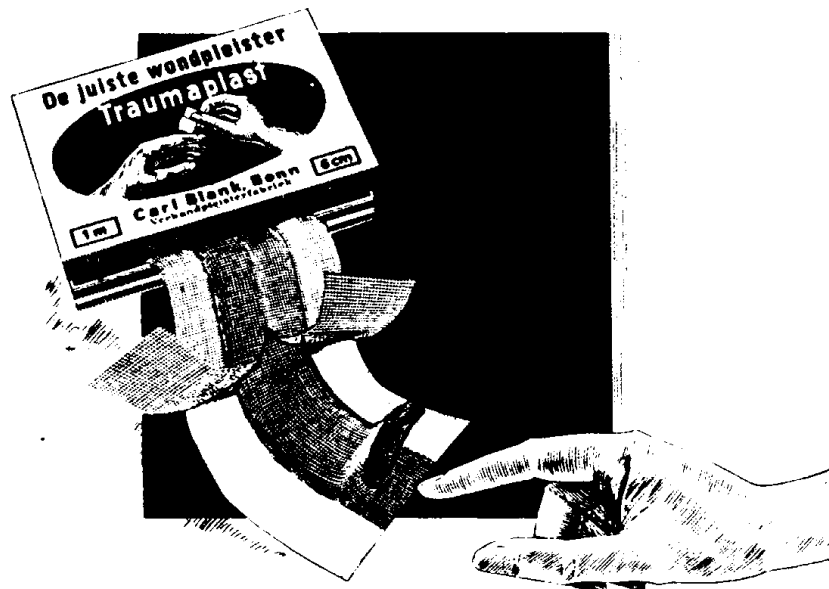
De boerin jammerde zacht. De boer riep kwaad: „Begin jij nu ook? Dat is nou je dochter. Als je haar beter had opgevoed, zou het niet gebeurd zijn. Je mag Wastl wel vergiffenis vragen."

„Waarom?" vroeg Reitenberger kalm, „er is geen sprake van vergiffenis. Ik neem 't jullie heelemaal niet kwalijk, ook Veronica niet. Integendeel, ik stel het op prijs dat ze zoo eerlijk en oprecht met me gesproken heeft." Hij schoof achter de tafel vandaan en stond voor hen, den hoed tusschen de eeltige vingers draaiend. „Er is niets aan te doen en we zullen er verder niet over praten. Ze wil me eenvoudig niet hebben. Waarom zouden we haar dat

Vervolg op blz. 26

Traumaplast de juiste wondpleister

Traumaplast de juiste wondpleister

Traumaplast de juiste wondpleister

Poreus, maar zonder perforatie

is de pleisterstof van Traumaplast. Tezamen met het desinfecteerende gaaskussen als een reinigend filter werkende. Traumaplast sluit de wond tegen verontreiniging af en houdt haar luchtig zoodat zij vlugger geneest.

TraumaPlast

T2 H3

Verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten

Carl Blank, Verbandpleisterfabriek, Bonn a. Rh.

"Mooi haar valt op!"

Mooi, gezond haar geeft U steeds de zeepvrije, niet-alkalische haarverzorging met "ZWARTKOP" Uw haar dankt U door zijn wondermooien, natuurlijke glans!

ZWARTKOP SHAMPODOR
SHAMPODOR-BLOND

DE GROENTETUIN IN *AUGUSTUS*

Boonen en sommige koolsoorten worden geoogst, evenals komkommers en augurken. Bestrijding van bladluis en spint. Tomaten en eetbare pompoen beginnen rijp te worden.

De boonen voor den inmaak worden nu in behoorlijke hoeveelheden geplukt. Het is zaak dit plukken met groote regelmaat te doen. Dus niet zoo eens een zak vol plukken en daarna een paar dagen wachten, en een maaltje meenemen, om na verloop van weer een week een zak vol te oogsten. Neen, het plukken moet geschieden om de drie of vier dagen. De boonen, die de maat hebben bereikt, worden dan geplukt, en de te kleine blijven hangen tot ze de maat hebben bereikt. Alleen op die manier oogst men steeds zachte boonen. Bij het inleggen is het ook absoluut niet noodig, dat het vat of de pot in één maal wordt gevuld. Wanneer men zorgt, dat de boonen onder de pekkel staan, kan men ook met kleine partijtjes het vat vullen. Bij het plukken is het zaak nauwkeurig toe te zien, dat geen boon, die rijp genoeg is, achterblijft. Daarom beweegt men zich tusschen de stamboonen door, de planten steeds naar één kant overbuigend. Gaat men daarna langs de volgende rij terug, dan worden de planten weer teruggebogen en de nu te voorschijn komende kant wordt leeg geplukt. De droogte van den voorzomer is de schuld, dat men de boonen niet mag laten hangen totdat ze een bepaalde lengte hebben bereikt. Vooral de stamsnijboonen zijn zeer kort gebleven, maar de boonen, die ze bevatten, geven duidelijk aan, dat ze volgroeid zijn. De witte boonen hebben in vele gevallen de normale grootte bereikt, terwijl de groene scheede slechts 10 of 15 cm lang is geworden. De scheede of peul wordt beslist niet langer, maar wel harder, het is dus noodzakelijk de veel te korte boonen te plukken. Het spreekt vanzelf,

Enkele amateurtuiniers hebben zich gewaagd aan de teelt van de suikermis, een smakelijk gerecht.

dat de kilo-opbrengst per vierkanten meter dan ook niet meevalt. De boonen, die het laatste zijn gelegd, hebben vanaf 't kiemen geprofiteerd van den regen en zullen, vermoedelijk, meer opbrengen dan de eerder gelegde exemplaren. De bruine en Kievitsboonen hebben ook te lijden gehad van de droogte. De peulen zijn klein gebleven, en daardoor is 't aantal inzittende boonen ook gering, waardoor dus de kilo-opbrengst per vierkanten meter beneden peil is. De stokboonen toonen veel beschadigd blad, als gevolg van de harde regens en den storm in 't begin van deze maand. Deed de regen op die manier eenige schade, er werd door bijna elke groentesoort en vooral door elken groentekwecker zóó sterk naar verlangd, dat die schade voor lief wordt genomen. De storm heeft nog weer eens bewezen, dat het zaak is de boonen te zetten. Op verschillende plaatsen zijn de rijen eenvoudig omgewaaid, waardoor 't gewas sterk werd beschadigd. De regen deed vooral de te veldte staande kool en andijvie goed. Nu pas beginnen deze planten, vooral de andijvie, uit te groeien. De Bredasche of kappertjeskool toont op vele plaatsen, waar de droogte niet zulk 'n geweldigen invloed had, nu reeds een kool. Deze zijn weliswaar niet groot. Van buiten zijn ze hardgroen, doch van binnen prachtig geel. Als ze goed zijn, is de kool werkelijk steenhard.

Van de witte kool is de „lange suikerbrood” of spitskool de eerste die kan worden gesneden. In tegenstelling tot de Bredasche worden hier de koolen van een behoorlijken omvang. Ook onder de roode

De bloemkool is door de weersomstandigheden niet overal goed geworden. Waar de plant uit 'n collectie afzonderlijke „bloemen” bestaat, kunt u uw product het best voor soepgroenten gebruiken.

koolen komen nu reeds snijbare voor, zoodat de kool liefhebbers nu al reeds van hun eigen gekweekt product kunnen genieten. Heeft men vorig najaar koolzaad in den bak uitgestrooid en van 't voorjaar de zoogenaamde weeuwen uitgeplaut, dan leveren deze al eenigen tijd snijbare koolen. De vroegere bloemkoolen kwamen bijna alle goed tot haar recht, de latere bloemkool komt er, dank zij de droogte en vooral dank zij de hooge temperatuur, veel minder goed af. Vele koolen zijn te vroeg gezet en daardoor veel te klein gebleven, erger is, dat er nog veel meer zijn doorgeschoten. Deze hebben het bloemkoolmodel verloren, en bestaan nu uit een werkelijke collectie bloemen.

Van deze lang niet harde koolen zijn natuurlijk nog wel eenige stukjes te gebruiken, b.v. door ze als soepgroente te gebruiken, maar best is het toch niet. De zoogenaamde „reuzenbloemkool” kan worden uitgeplaut op de plaats, waar de vroege aardappelen, dus de muizen, stonden. Valt vroeg de vorst in dan leveren ze niet veel, maar laat deze lang op zich wachten, dan kunnen er werkelijke reuzen bloemkoolen worden gesneden. Noodzakelijk is, dat men de planten voldoende voedsel geeft, dus vloeimest, of als men heeft een stikstofhoudenden kunstmest of salpeter, die naast kalk enkel stikstof bevat. De Chineesche kool toont nu al flinke planten, alhoewel ze nog maar enkele weken geleden werd gezaaid.

Waar men ze nog niet heeft verplant, wordt het nu zoo zoetjes aan tijd. De plantafstanden bedragen onderling 40 cm. Ook deze planten zijn dankbaar voor 'n portie mest in welken vorm dan ook. De tomaten dragen nu behoorlijke vruchten, alhoewel ze nog zoo groen zijn als gras. Staan ze op een niet beschutte plaats, dan wordt het noodzakelijk een windschut op te zetten, dat de noordwinden tegenhoudt en de planten zooveel mogelijk van de zonnewarmte laat profiteren. De bladeren zijn voor de helft weg gesneden, zoodat de zon overal de vruchten kan raken en waardoor het chemische huishouden naar één zijde gaat overhellen, zoodat de vruchten beginnen af te rijpen. Dit toonen ze door een gezellige gele, later roode kleur aan te nemen. Het is echter noodzakelijk er aan te denken, dat de tinten van de huitentomaten nooit zoo fel zijn als die van de kastomaat, vooral als Augustus en September veel regen schenken, wat lage tempera-

De aardappel staat dit jaar wel in het middelpunt der belangstelling. Rooi nooit meer dan u strikt noodig hebt, de knollen zijn reeds goed eetbaar, doch lang niet altijd voldoende uitgegroeid. Eren wachten is dus de boodschap!

turen met zich brengt. De augurken mogen echter nooit een andere kleur vertoonen dan groen, want zijn deze geel van kleur geworden, dan is dat het zekerste bewijs, dat de vruchten vol zaad zitten. Het plukken geeft dezelfde moeilijkheden als het plukken van stamperzieboonen. Regelmatig moet men de planten afzoeken om de vruchten te vinden. De een vindt de kleine of fijne augurk de lekkerste en plukt ze als ze nog heel klein zijn, de ander laat ze zoo lang groeien, dat ze flink groot zijn geworden en daarom in den handel als grof of als bom worden betiteld. Geel mag men ze dus niet laten worden, al is de onderkant van elke augurk groenig geel van kleur, maar dat komt omdat deze onderkant van het licht is afgesloten.

Komkommers worden enkel geplukt, als ze een behoorlijke grootte hebben verkregen. Dit is noodzakelijk, omdat de komkommerplant naar verhouding slechts weinig vruchten levert. Zoals bekend zijn er komkommers die gele of groene vruchten leveren. De groenvruchtige plant mag dus geen gele vruchten leveren, doet ze dit wel dan zijn deze vruchten zogenaamde zaadbuiken.

Tijdens de warmte hadden de eetbare pompoenen het zeer naar hun zin. Vooral „centenaar” prijkt nu met vruchten, die de grootte van een vijfje hebben bereikt, dus de grootte van een voetbal. Evenals bij de augurk mag men de vruchten niet rijp laten worden, maar moet men ze half rijp oogsten. Wanneer ze rijp zouden worden geoogst, hebben ze zooveel van hun malschheid verloren, dat ze geen delicatessen meer vormen. Men verwarre de eetbare pompoen niet met de sierkalebas, want van deze laatste is, naar mij bekend, geen eetbaar product te fabriceren. De

weer te sluiten. Het oogsten van de vruchten van deze plant brengt een kleine moeilijkheid met zich. Al naar gelang het gerecht, waarvoor men de vruchtjes wenscht te gebruiken, plukt men ze rijp of onrijp. Als de vruchten rijp zijn, zijn ze mooi rood van kleur, moet men ze dus onrijp gebruiken, dan plukt men ze groen. Natuurlijk kiest men dan nog enkel de vruchten, die niet kleiner zijn dan de rijpe, anders is het in uw eigen nadeel. Zoals de kweekers wel zullen hebben bemerkt, al is men dan werkelijk amateur, zijn bladluis en spint geen onbekenden in dit gewas. Daar men de vruchten rauw zoowel als gekookt eet, is het zeer gevaarlijk de luis te bestrijden met nicotine in welken vorm dan ook.

Bladluisbeschadiging kent een ieder en ook het insect is aan iedereen bekend. Spint verraadt haar tegenwoordigheid door geel gespikkelde bladeren,

zelfs door heel gele bladeren. Tijdens de warme dagen hebben deze beschadigers op de boonen en in de komkommers vasten voet gekregen, waar ze, doordat ze aan de onderkanten van de bladeren leven, nog lang niet zijn verdreven. Feitelijk leven ze op bijna alle cultuurgewassen, alhoewel ze aan enkele, zoals paprika, boonensorten, komkommers, augurken, meloenen en aardbeien de voorkeur geven. Water in elken vorm is 't goede en goedkoop bestrijdingsmiddel. Wordt paprika rauw gegeten en als boterhambelegging gebruikt, de zomerramenas, die mooie groote knollen bezit, doet voor hetzelfde doel dienst.

De liefhebbers van rauwkost als boterhambelegging kunnen zich te goed doen. Ook al weer dank zij de warmte van de gepasseerde dagen, is de smaak van de ramen as veel scherper dan andere jaren. Een voordeeltje dus. Ook de boven den grond groeiende knollen van de glaskoolraap of koolrabi hebben het oogenblik van oogsten

bereikt. Men vergeete niet de knollen, zoo groot als een flinke vuist, aan te aarden. Zij worden dus door de aarde van 't licht afgesloten, waardoor het vleesch malscher en witter wordt. De vreemde verschijning in onze streken, de suikermais, bezit nu ook flinke kolven. Om de zaden zoo zoet mogelijk te gebruiken en ze bovendien zoo malsch mogelijk te benutten, mogen de korrels niet rijp worden. Want laat men de korrels rijp worden dan zijn ze steenhard. Men laat ze dus uitgroeien tot ze een behoorlijke grootte hebben verkregen — u vergelijkt ze maar eens met de kolven, die in de winkels worden aangeboden — doch men wacht niet totdat de korrels geel van kleur zijn geworden. De pofmais of enal coren moet men daarentegen goed rijp laten worden, zelfs moet men deze op een warme plaats nog eenigen tijd laten narijpen. Deze twee vormen van mais worden dus in zeer verschillende toestanden geoogst.

Om nu eens over te stappen tot een zeer actueel onderwerp, den aardappel. Heel wat jaren is 't geleden, dat de aardappel zoo de belangstelling van een ieder had als op dit oogenblik. Wie er dus in zijn tuin bezit, is er, vanzelfsprekend, uiterst zuinig op. Van den gelen eigenheer kan men nu een of twee maal in de week 'n portie rooien. Men rooit echter steeds zooveel als men meent noodig te hebben. De knollen zijn nu goed eetbaar, maar nog lang niet alle uitgroeid. Dit is dan ook de reden, dat de uiterste zuinigheid moet worden betracht. Indien niet dringend noodzakelijk, bewaart men zijn eigenheimers tot later.

Tijdens het rooien blijken twee dingen. Het eerste wat opvalt is, dat greppels en zijsloten lang niet overal hun plicht doen. Gedurende de drooge periode heeft men er veelal niet naar omgekeken en nu loozen ze absoluut niet. Ten tweede blijkt, dat muizen en ratten lang niet overal zijn uitgeroeid, want nu we aardappelen rooien, vinden we steeds aangevreten knollen. Huisjes en slootkanten herbergen heel wat van deze vraatzuchtige vernielers; om wille van het eigen voordeel zal men werkelijke afdoende maatregelen moeten gaan nemen, want niets is voor hen veilig. Wat ze niet opeten, sleepen ze weg en alle gewassen, aardappelen, wortelen, knollen, zaden, alles is van hun gading. Hetgeen ze werkelijk opeten, is misschien niet zooveel, doch wat ze beschadigen en wegsleepen is ontstellend veel. Alleen al om deze reden moet men zorgen, dat de slootkanten model zijn. De kanten worden opgehaald en de grasband goed kort gemaaid, waardoor zaadvorming in het onkruid wordt voorkomen. Het is wel is waar 'n minder plezierig karweitje, maar dat daarom niet minder noodzakelijk is. Want nu de grond weer door en door vochtig is, slaat het onkruidzaad direct weer aan, schoffelen en wieden zijn nu weer aan de orde van den dag. De vacaties zijn zoo goed als om, maar elk nurtje, dat we vrij kunnen maken, kan in den tuin nuttig en aangenaam worden besteed.

M. T. STEGEMAN

De kostelijke tomaten zijn goed uitgroeid, nu moeten ze nog rood worden.

planten van de eetbare pompoen namen zooveel ruimte in, dat de bak er rondom moest worden afgebroken. De schotten en ramen kunnen nu weer tot een bak worden samengesteld, waarin men verschillende zaden, b.v. die van de Russische postelein, kan uitstrooien. Dit is een bladgroente, die wel nooit in een winkel wordt aangeboden, of anders bij hooge uitzondering. Tot zeer diep in den winter beschikt men over bladgroente als men ten minste den bak vorstvrij weet te houden. Snijdt men het af, dan vormt het weer nieuwe scheuten, zoodat het verschillende malen een portie groente levert. Men zaait 't dus in den bak, maar zeer ruim. Het beste is op regels te zaaien, die 10 cm van elkaar af liggen. Komt het op, dan dunt men het zoo, dat de afstanden op den regel ook 10 cm bedragen. De bak doet bij de paprika actief dienst; omdat nu de nachten al weer zooveel koeler worden, is het zaak de ramen 's nachts

De boonen moeten dit jaar geplukt worden eer ze de goede maat hebben.

Foto's Panorama-De Jong (1), Polygoon (2)

De augurken moeten groen zijn als u ze oogst.

STERK · ELASTISCH · KLEURECHT

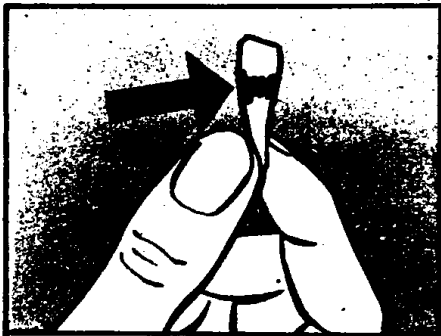
**„Uw tanden
zijn in gevaar,
zonder dat U
het vermoedt!“**

Geen pijn, geen uiterlijk waarneembaar teken waarschuwt U voor den gevaarlijksten vijand Uwer tanden: het tandsteen. Wanneer U zijn verwoestende uitwerking begint te merken, is het te laat. Slechts één ding helpt: tijdig voorkomen. Raadpleeg Uw tandarts ten minste ieder half jaar. Hij zal U adviseeren: „Gebruik Solvolith-tandpastal“ Dan hebt U dubbele bescherming tegen tandsteen:

1. Solvolith verwijdert tandslag en voorkomt daardoor het ontstaan van tandsteen.
2. Solvolith is samengesteld met natuurlijk Karlsbader Bronzout. Daardoor wordt het reeds aanwezige tandsteen opgelost.

„Door tijdige maatregelen zou deze tand te redden zijn geweest.“

Deze bruine „aanslag“ aan den achterkant van den tand is tandsteen.

Tegen
Tandsteen

Solvolith
De tandpasta met natuurlijk
Karlsbader Bronzout
Prijs 50 ct

ANNONCES
BETREFFENDE

GENEESMIDDELEN EN GENEESWIJZEN

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar“ tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Contrôle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd:

SEGBROEKLAAN 33 - 's-GRAVENHAGE

PETER EN VERONICA

VERVOLG VAN BLZ. 23

kwelijk nemen? Ik wil ook niet trouwen met iemand die me niet aanstaat. Het zou me spijten als jullie Veronica hiervan een verwijt zouden maken. Als ik het Veronica niet kwalijk neem, moeten jullie het ook niet doen. Ik zou niet willen, dat er om mij ongevoegen in huis was. Goedenmiddag samen.”

Wastl liep met groote schreden naar de deur. Büchler volgde hem en riep een van de knechts om in te spannen. Toen hij weer terugkwam, stortte hij al zijn toorn uit over de zwijgende boerin. Een half uur lang donderde de Bergboer door. Toen liep hij dreunend de kamer uit en sloeg de deur achter zich dicht.

Intusschen klom Veronica naar boven door het bergwoud. Haar besluit was genomen. Ze wilde niet naar huis terugkeeren voordat haar vader toef. Hij zou wel groote oogen opzetten als den volgenden dag Barbara van de alm naar beneden kwam en vertelde, dat zij, Veronica, voortaan daar boven het werk zou doen.

Met langzame, gelijkmatige stappen klom ze omhoog. Steeds steiler werd het pad. Het gerucht van het dorpsleven stierf in de verte weg en weldra was zij te midden van het zwijgende woud.

Na een uur werd het bosch ijler en werd een golvende grasvlakte zichtbaar. Na een korte rust ging Veronica verder en weer nam een dicht woud haar op. Eenmaal sprong een hert vlak voor haar over het pad. Prachtig was het om te zien, zooals het tusschen de bruine stammen doorstroof, den kop met het koninklijke gewei in den nek.

Onwillekeurig wenschte Veronica een jager te zijn en het geweer aan den schouder te kunnen brengen.

Ze lachte luid. „Veronica, hoe kom je op de gedachte!“ zei ze tegen zichzelf.

Ze stond als vastgenageld. Haar hart bonsde heftig en een odgekende opwinding maakte zich van haar meester. Hoe kon dat nu? Hoe kon ze zich zoo opwinden over een stuk wild? Hoe kon ze zoo vurig verlangen naar een geweer om te kunnen schieten? Zoo vurig, dat haar handen trilden en ze een oogenblik al haar zorgen vergat!

In de verte hoorde men takken kraken. Het hert scheen dus het lager gelegen jonge hout te hebben bereikt.

Aarzelend ging Veronica verder. Eindelijk stond ze op de Zanglerplatte. Diep beneden in het dal weidden de koeien en ginds, op de tegenoverliggende helling, lag de almhut.

Veronica keek rustig rond. Eindelijk vonden haar oogen wat ze zochten. Daar beneden scheen een kapplaats te zijn. De pas geschilde stammen lichtten in de zon. Zonder zich lang te bedenken, keerde zij zich om en suisde de helling af. Het was niet moeilijk de kleine houthakkershut te vinden, maar ze was leeg. Er lagen alleen een zaag, een paar bijlen en wiggen en een gepakte rugzak.

Natuurlijk, wat zou Peter ook in de hut doen op zoo'n mooien Zondagmiddag? Hij klauterde natuurlijk ergens in de rotsen rond. Of hij zat in de een of andere sennhut en hield de sennnerin gezelschap. Veronica zette die gedachte van zich af. Ze schudde zorgvuldig het leger van mos wat op en keerde toen langzaam en treurig op haar schreden terug. Toen ze weer op de Zanglerplatte stond, was de zon al een heel eind gedaald. Zij stond net in een

bergspleet, een groote, gloeiende bol, die met zijn vuur al de bergtoppen in den omtrek rood kleurde.

Langzaam daalde ze de helling af en stond weldra voor de almhut. Het was een groote, stevig gemetselde hut met een ver uitstekend dak, waaronder de zwaluwen hun nesten hadden.

DERDE HOOFDSTUK

Bärbl was juist klaar met melken en dreef de koeien de staldeur uit, toen ze Veronica ontdekte. Een breede grijns verhelderde het gezicht van de oude sennnerin. Ze verheugde zich over het bezoek en vroeg meteen, of zij dien nacht wilde blijven. „Ik blijf den heelen zomer,“ antwoordde Veronica.

„Wat zeg je?“ De oude was hardhoorend en Veronica moest haar luid in het oor schreeuwen, dat ze den heelen zomer wilde blijven en dat Barbara morgen heel vroeg naar het dal moest afdalen.

Toen Bärbl het eindelijk had verstaan, keek ze eerst heel verbluft. „Waarom moet ik naar het dal?“ vroeg ze toen.

„Omdat ik niet langer thuis wil blijven.“

„Ben je ziek?“ vroeg de oude, haar medelijdend aankijkend. „Ja, je ziet er heelemaal niet goed uit, je bent erg bleek. Maar in deze lucht zul je wel gauw weer opknappen. Ja, en als ik toch naar het dal moet, ga ik liever meteen. Ik wil niet in het donker gaan. Kom, Veronica, dan zal ik je alles wijzen.“

En terwijl Bärbl zich verkleedde en onophoudelijk babbelde, stond Veronica met gekruiste armen voor het venster en staarde naar de kale rotswanden, waarlangs langzaam de schaduwen van den vallenden nacht omhoogkropen. Alleen de toppen glansden nog in het avondrood. Eensklaps wendde zij zich om.

„Komt Peter Marcus hier wel eens?“

„Peter? Die haalt elken dag melk.“

Eindelijk was Barbara reisvaardig en Veronica deed haar tot aan de bron uitgeleide.

Het werd steeds stiller. De duisternis viel en aan den hemel werden de sterren zichtbaar. Veronica zat bij de bron en staarde naar beneden in de diepte, waar de lichtjes der huizen fonkelden. Nu eerst voelde zij zich onuitsprekelijk eenzaam. Maar morgen zou Peter komen en dan zou ze zich eerst achter de deur verstoppen en zich verkleuen over zijn verbluft gezicht. „Daar ben ik nu, Peter,“ zou ze zeggen. Of nee, het was misschien beter om niets te zeggen, maar alleen de armen om zijn hals te slaan en hem te kussen tot ze geen adem meer had. Die taal kon niemand verkeerd begrijpen.

Juist toen Veronica de hut wilde binnengaan, hoorde ze schreden langs het pad naar beneden komen. Ze keek om en tuurde scherp naar het boschhekje. Er kwam iemand aan. Hij opende het hekje en stond een oogenblik later voor de hut.

Het was Huifen-Lenz, een oude houthakker, die bovendien kruiden verzamelde en veel op de almen rondscharrelde, sedert hij te oud was geworden om te werken. Hij herkende Veronica eerst niet en hield haar voor de oude Barbara.

„Ben je nog op, Bärbl?“ vroeg hij. „Mooi, dan kan ik door de deur binnenvolgen. Ik was anders ook wel op den

hooizolder gekropen. Heb je niet nog een borreltje voor me, Bärbl?"

„Ik ben Bärbl niet." antwoordde Veronica, „maar een borreltje kun je van mij ook krijgen, Lenz!"

Eerst toen de oude man dichterbij kwam, herkende hij Veronica. „Zoo, ben jij het," lachte hij toen. „Hoe kom jij zoo boven?"

„Op mijn voeten. Vliegen kan ik namelijk niet. En waar kom jij zoo laat vandaan?"

„Ik ben vandaag op de Mitscheideralm geweest. Och, wat was het daar lollig! Er waren vacantiëgangers en we hebben nog gedanst. Steffl Gringlinger was er en Silvester Hauferbauer en Peter Marcus en nog veel meer."

„En waar is Peter gebleven?" vroeg ze teleurgesteld. Zijn verdriet was blijkbaar niet zoo heel groot, dat hij nog kon dansen en vroolijk zijn.

„Die is met me meegegaan tot hier bij het hek. Ja, als ik had geweten, dat jij hier was, zou ik hem wel hebben meegebracht."

Veronica bedacht, dat de oude een borreltje wilde. „Laten we naar binnen gaan," zei ze, en ging hem voor.

„Daar boven op de kast staat de flesch. Wacht, die kan ik wel op het gevoel vinden en een glaasje heb ik niet nodig, ik drink zoo uit de flesch, dat spaart je de moeite van het inschenken," zei Lenz gediensig.

„Je weet hier goed den weg," antwoordde Veronica lachend.

De oude had de flesch genomen en nadat hij een flinken slok had gedronken, zette hij zich op de haardplaat, nam de flesch tusschen de knieën en zei: „Ik ben op iedere alm thuis. Als men zoo lang in de bergen heeft rondgezworven als ik, kind, dan kent men den weg."

Veronica zette zich op de bank voor het venster. Intusschen was de maan boven den berg gestegen en wierp haar milde stralen door de kleine ruiten naar binnen. Veronica wendde het hoofd een weinig om. „Is hij erg vroolijk geweest?"

„Wie?"

„Peter Marcus!"

„O, bedoel je dien. Of die vroolijk was. Eigenlijk niet zoo bijzonder. Maar nee, zeg, zingen dat hij kan! Zoo'n stem is een gave Gods."

Veronica stond op en nam Lenz de flesch af. „Voor vandaag is het nu wel genoeg, Lenz. Ik heb niet geweten, dat je zoo kunt pimpelen!"

„Ik heb ook niet geweten, dat je zoo gesteld bent op Peter Marcus. Maar je hebt gelijk, Veronica. Jullie beiden passen bij elkaar als almenrausch en edelweiss. Ja, ja, de liefde is iets moois!"

„Loop heen, wat weet jij van de liefde!"

„Ja, denk je soms, dat ik nooit jong ben geweest? Ja, er heeft er me eentje voor den gek gehouden en toen had ik genoeg van de vrouwen. Ze had me trouw beloofd en ze heeft misschien ook wel van me gehouden. Maar toen ik uit de gevan... ik bedoel uit de inrichting kwam, was zij intusschen met een ander getrouwd."

„Heb je dan al eens opgesloten gezeten?"

„Eens! Al drie keer!"

„Maar waarom dan?"

De oude maakte het gebaar van een geweer aanleggen en zei: „Pief paf!"

„Heb je gestroopt?"

„Dat deed vroeger iedere houthakker. Ik geef toe, dat ik het wat bont heb gemaakt. Een keer heeft de jachttopziener me gesnapt en toen schoten er twee. Hij was niet dood, slechts lichtgewond. Toen heb ik twee en een half jaar gekregen. Dat was de eerste keer. De

tweede maal was het drie jaar en toen drie en een half."

„Dat is samen negen jaar," zei Veronica huiverend. „Kon je het dan niet laten?"

Lenz schudde het hoofd. „Als het je eenmaal te pakken heeft, dan laat het je niet meer los. Het is als een ziekte. Het zit in je bloed."

„Maar tegenwoordig doe je het toch niet meer?"

„Omdat ik niet goed meer zie. Mijn oogen hebben erg geleden in de gevangenis."

Misschien had Huifen-Lenz wat te veel alcohol gedronken en was hij een weinig aangeschoten, want hij begon haar van zijn leven te vertellen.

De koekoeksklok sloeg middernacht toen ze uit elkaar gingen. De oude beklom het laddertje naar den hooizolder, terwijl Veronica zich naar de rechts gelegen slaapkamer begaf. Ze had den deurknop al in de hand en den oude reeds goedennacht gewenscht. toen ze eensklaps vroeg: „Hoor eens, Lenz...!"

„Wat is er?" vroeg deze, reeds halwege de ladder.

„Ik dacht net... ik bedoel... heb je het geweer nog?"

„Welk geweer?"

„Waarmee je gestroopt hebt."

Uit het donker klonk een onderdrukt gegichel. „Dat heeft men mij toen afgenomen."

„Dus je hebt er geen meer?"

„Waarom vraag je dat? Wil jij soms uit stroopen gaan, meisje?"

„Ach wel nee! Stel je voor! Maar schieten kan ik goed. Vroeger in Altdorf heb ik eens allemaal twaalfen geschoten. Peter was er ook bij. Goedennacht, Lenz!"

„Goedennacht, Veronica!"

De deur ging dicht, de grendel werd er voor geschoven. Toen werd het stil in de hut.

Den volgenden morgen was Veronica al vroeg wakker. Ze dreef de koeien uit de onderste almweide naar boven naar den stal en begon te melken. Voordat Lenz vertrok, zei hij nog: „Ik heb nog wel een buks. Een beste! Ik zal hem eens meebrengen."

Veronica, die juist zat te melken, antwoordde zonder op te kijken. „Ja, breng hem maar eens mee. Voor een meisje hier alleen is het altijd wel goed als ze iets heeft, waarmee ze zich in geval van nood verweren kan. Er zerft vaak genoeg slecht gespuis door de bergen."

Na het melken dreef Veronica de koeien weer naar buiten. Ze voegde netjes de hut aan en wachtte voor den haard tot het koffiewater kookte.

Helder scheen de morgenzon door de open deur en teekende gouden strepen op den wand. Daar gleed een schaduw langs het raam en Veronica verstopte zich haastig achter de deur.

In hemdsmouwen, zonder hoed, zoo van zijn werk, kwam Peter de hut binnen. „Hé, Bärbl! Waar zit je nu weer?"

Geen antwoord. Peter zette zijn melkflesch op tafel en wilde naar den stal gaan. Hij moest de lichte schreden achter zich gehoord hebben, want hij draaide zich bliksemsnel om en een uitdrukking van schrik gleed over zijn gezicht. Met open mond, of hij iets wilde zeggen, staarde hij Veronica aan, maar hij kon geen geluid uitbrengen.

„Wel?" vroeg ze. „Waarom zeg je niets?"

Dat gaf hem eenigszins zijn zelfbeheersching terug. Er verscheel een diepe rimpel tusschen zijn wenkbrauwen.

Wordt vervolgd

De moderne vrouw

heeft veel verplichtingen. Zij gaat uit, wanneer het haar schikt en wil niet meer van de „verloren dagen" uit grootmoeders tijden weten. Daarom waardeert zij de moderne Camelia-Hygiëne, die haar zekerheid, onvermoeidheid en absolute bescherming geeft.

het betrouwbare verband

Nederlandsche Camelia Maatschappij N.V.
Amsterdam-C., Keizersgracht 453

TURCO HOUDT UW HANDEN LELIEBLANK

Ook al bent U dag aan dag in het huishouden bezig, ook al doet U heel de wasch in huis, TURCO houdt Uw handen lelieblank.

Met TURCO gaat het werk eens zoo licht! De vaat is in een ommezien aan kant, de wasch zonder moeite helder wit, zoodat U gemakkelijk tijd over hebt om ook Uw tapijten eens een extra beurt te geven met TURCO. U zult eens zien hoe TURCO de kleur ophaalt.

Het dienstmeisje in een pakje

PER GROOT PAK

29
CENT

ZONDER BON

VOOR DE WASCH - DE VAAT - UW TAPIJTEN - GEVERFD HOUTWERK

Vogelvrij

De held van den nieuwen roman in onze Kennemer Serie is een woudlooper, maar een woudlooper tegen wil en dank, een begaafd man, die om een onbeteekenend vergrijp tot dwangarbeid wordt veroordeeld en, dank zij een genadeloos strafstelsel, gedwongen wordt te kiezen tusschen een vreugdeloos en uitzichtloos bestaan als dwangarbeider of het leven van een vogelvrije in de wildernis. Hij kiest het laatste, doch hij wordt geen roovende en moordende misdadiger, maar een ridderlijk strijder, die voor zich en de zijnen één doel nastreeft: terugkeer in de geordende samenleving. Hij wordt in dezen fellen en verbitterden strijd gesteund door het meisje, dat in hem gelooft en verdedigt tegen alles en iedereen, omdat zij hem liefheeft. Daarom is deze roman uit het woudloopersleven niet alleen een avontuurlijk en spannend, maar ook een treffend en roerend verhaal van twee menschen, die hun strijd tegen onbarmhartige en barbaarsche wantoestanden bekroond zien met de schoone belooning van hun eigen levensgeluk.

Het boek is verkrijgbaar bij onze kantoren, agenten en bezorgers of bij den boekhandel tegen den prijs van f 0.32½ voor een ingenaaid of f 1.05 voor een gebonden exemplaar. Franco toezending per post geschiedt na ontvangst van f 0.42½ voor een ingenaaid boek of f 1.20 voor een keurig gebonden exemplaar aan ons hoofdkantoor te Haarlem. Dit bedrag kunt u zenden per postwissel ofwel storten op postrekening 142700 van de administratie van Panorama te Haarlem.

Bestel nu terstond een exemplaar, want de kans, dat dit boek binnen korten tijd is uitverkocht, is zeer groot.